

KÖNYV

144 Ft

IV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM • 2000. FEBRUÁR 24.

HÉT

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Sári László
A Himalája arca
2. rész

Nádor Tamás
Szántó Piroska
és az állatok

Kertész Ákos
Figyelem: valami
fontos kezdődött!

Ember és gondolat
Beke Kata

Nyerges András
Az illúziók legeslegújabb
elvesztése

Tarján Tamás
Századvégi
portrék

Írófaggató
Vidor Miklós

Színház
Mozi – Video

Interjú
Buda Bélával
Szikora Jánossal
Hirtling Istvánnal

„Egyre fontosabb számomra a minőség”

Beszélgetés **Kepes András**sal

Az ismert és sokak által szeretett műsorvezető-riporter, **Kepes András** éveken át helyettünk beszélgetett számára ismert és ismeretlen emberekkel a televízió kamerái előtt. „Beszélgetős” könyve, a **Kepes krónika** megjelenése után szinte azonnal a sikerkönyvek listavezetője lett. Eddig hetvenezer példányban kelt el.

Foto: Szabó J. Judit

Budapesti Tavaszi Fesztivál a Libri Stúdió Könyvesboltjában!

Rendezvényeinken szeretettel várjuk!
(Részletes program a könyvesboltban.)

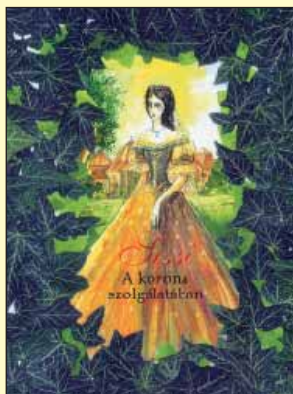
1052 Budapest, Váci u. 22.

RÉGI KEDVENCEK ÉS ÚJDONSÁGOK FEBRUÁRI KÍNÁLATUNKBÓL

Pljackovszkij, Mihail
A sün, akit meg lehetett simogatni
1348 Ft

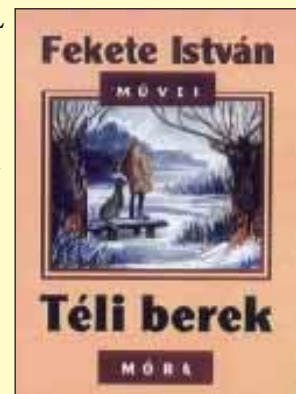

Schuster, Gaby
Sissi
– II. kötet – *A korona szolgálatában*
1498 Ft

Az életvidám, bájos hercegisasszonyból magányos császárné lesz. A bécsi udvar merev világában harcolnia kell mindenért, ami kedves és fontos számára: gyermekeiért, szabadságáért, személyes vágyaiért.

Vékony cérna, kenderszál
– *Népköltési gyűjtemény gyerekeknek* –
998 Ft

Mondókák, közmondások, versek, találós kérdések Schaefer Andrea válogatásában, Bálint Endre rajzaival.

Fekete István

MŰVEI

Téli berek

MÓRA

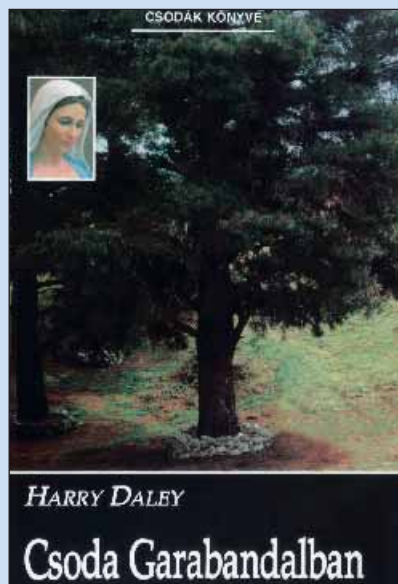
Bálint Ágnes
Frakk, a macskák réme
848 Ft

**VÉKONY CÉRNA,
KENDERSZÁL**

A könyvek megvásárolhatók a könyvesboltokban, kereskedőknek forgalmazza a LAP-ICS Kft.
1134 Budapest, Váci út 45., Telefon: 359-0422, Fax: 350-6623

Könyvújdonságok a Masszi Kiadó műhelyéből

Harry Daley: Csoda Garabandalban
(*Csodák könyve sorozat 1.*)

A hegyek közé rejtett kicsi, spanyol falu csodás égi jelenések színhelye lett. E jelenések révén kapott hírt a világ két üzenetről és eljövendő nagy természetfeletti eseményekről, melyek bekövetkeztét sokan közelinek érzik.
990 Ft

Csáji László Koppány: Dzsánkri
Utazás Belső-Magyarországba
(*Napút könyvek*)

Színes és fekete-fehér fényképfelvételekkel, rajz- és térképmelléklettel

Vakmerő elhivatottság kell ahhoz, hogy valaki néprajzi expedíciót vezessen a Himalája oly vidékeire, ahová Kőrösi Csoma Sándor sem jutott el.

Az óriási hegygerincek között él egy nép, amely magát „magar”-nak hívja és hét törzsre tagolódik. A magaroknak is csak kis része él úgy, ahogy őseik éltek, sámánjaik között és faluszövegekben – gyakorlatilag bronzkori állapotban, Belső-Magyarországban.
1440 Ft

Megrendelhető: Masszi Kiadó,
1136 Bp., Pannónia u. 6., T:451-0325 F: 451-0326

A kultúra ára

Lezajlott a 31. Magyar Filmszemle, sok érdekes, jó filmet lehetett látni, a vélemények szélsőségesen alakultak: a közönségsiker óriási volt, a Budapest Kongresszusi Központban a levegő ingyen volt, de alig lehetett venni, akkora volt a tömeg, a kávé méregdrága volt, de alig lehetett venni, mert akkora volt a tömeg. A külföldi újságírók véleménye szerint az idei volt a filmszemlék történetében a legrosszabb, a hazai újságírók szerint sok jó filmet láthattunk, és fordulatot érzékelnek a hazai filmgyártásban. A szemle vetítéseit látogató közönség díjazottja, a Ponyvapotting semmiféle hivatalos díjat nem kapott, az idős korú Jancsó Miklós bizonyult a legfiatalosabb szemlémű rendezőnek, s mint előbb kiderült, nem a fődíjon osztozó két film, a Kelj fel Jancsi! (Fonyó Gergely) és a Glamour (Gödrös Frigyes) nyerte el leginkább a helyszíni közönség tetszését.

A Kelj fel Jancsi! minimális költségvetéssel készült, a Glamour bizonyosan drágább film volt (Gödrös Frigyes öt éven keresztül, részletekben forgatta, ahogyan össze tudta hozza szedni a pénzt – részletekben), s a zsűri döntése szerint mindkettő értékes film. Íme, máris szemünkbe ötlük a nagy igazság: az esztétikai érték nem pénzfüggő kategória, tegyük hozzá a másik nagy igazságot, hogy sem alkotói, sem befogadói oldalon. S miután itt – képzeletben – besöpöröm olvasóinktól a langyosvíz feltalálásáért kijáró elismerést, gyorsan elmondom, hogy miért is emlegetem itt a pénzt. Mert a filmszemlén és annak kapcsán az elektronikus és írott sajtóban minden beszélgetésnek és megnyilatkozásnak fontos része volt a pénzügyi kérdések taglálása. A finanszírozás, a támogatások, a várható bevételek, a megtérülés esélyei. A kultúra ára. Még egy ilyen társadalmi pillanatképen is, ami február 3. és 8. között a filmszemle volt, jól látható a teljes zűrzavar és tisztázatlanság, ami jellemzi ezt a kérdéskört napjainkban. Ezt most a filmszemle alkalmából állapíthatjuk meg, de jól tudjuk valamennyien, hogy igaz ez a színházra, irodalomra, könyvkiadásra, zenére, a balettáncosokra és kőfaragókra, továbbá a „szimbolaművészekre”. Egy rendszerrel korábban volt Magyarországon egy nagy együttgondolkodás a kultúra áráról, tíz-tizenegy évvel a rendszerváltozás után megérett az idő egy újabb nagy együttgondolkodásra.

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Beszélgetés Képes Andrásal sikerlistás könyvéről

5. oldal

Sári László A Himalája arca

Utazás egy tibeti kolostorba
6. oldal

Kertész Ákos

Figyelem: valami fontos kezdődött!
12. oldal

Írófaggató Vidor Miklóst faggatta Nádra Valéria

14. oldal

4 Interjú Buda Bélával

5 „Egyre fontosabb számomra a minőség...”
Beszélgetés Képes Andrásal
(T. Puskás Ildikó)

6 Sári László A Himalája arca Utazás egy tibeti kolostorba 2. rész

INTERJÚFORGÁCSOK

Nádor Tamás

Szántó Piroksa és az állatok

SZÍNHÁZ

Interjú Hirtling Istvánnal
(T. P. I.)

9 A színház olyan konyha, ahol nem konzervből főznek Interjú Szikora Jánossal (Holy Angéla)

10 MOZI-VIDEO

11 EMBER ÉS GONDOLAT Beke Katával beszélget Nádor Tamás

12 Kertész Ákos Figyelem: valami fontos kezdődött!

OLVASÓSZEMÜVEG

13 Nyerges András: Egy keresztvesztés a baloldaltól

14 ÍRÓFAGGATÓ Vidor Miklóst kérdte Nádra Valéria

15 HANGRÖGZÍTŐ

16 SIKERLISTA

17 Tarján Tamás Századvégi portrék

19 Agyfúrtak és lagymatagok (Iszlai Zoltán)

20 KÖNYVAJÁNLÓ

23 MEGJELENT KÖNYVEK 1999. JANUÁR 28 – FEBRUÁR 10.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhet@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Lapmenedzser: Könyví Judit és Orosz Csaba Gábor • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Szedés, tördelés: Recent Stúdió, Blasits Ildikó • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. • Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt.

Játszmák nélkül

TA, azaz hogyan válhatunk saját sorsunk alakítóivá?

■ *A Helikon Kiadó egy olyan tanulmánykötet bemutatójával indította a 2000. évet, amely – feltételezhetően – a különféle lelki, viselkedési, kapcsolati, önérvényesítési problémákkal küszködő laikusok, a munkahelyi vezetők és vezetettek, a szülők és pedagógusok, a segítő foglalkozásúak és a szakemberek – a pszichológusok, pszichiáterek – körében egyaránt nagy érdeklődésre számíthat. A Játszmák nélkül című tanulmánykötet 14 magyar szakpszichológus harminc tanulmányát tartalmazza. A könyv törzsanyagát olyan tanulmányok alkotják, amelyekben a szerzők a hazánkban 1990 óta folyó tranzakcióanalízis (TA)-képzés hatására kialakuló gyakorlatot mutatják be.*

A tranzakcióanalízis megalkotója Eric Berne amerikai pszichiáter és belgyógyász nevéhez fűződik. Ez – a hetvenes évek óta világszerte terjedő – „szelíd” és személyközpontú pszichoterápiás gyógy mód egyre népszerűbb mind a szakemberek, mind a lelki meg erősítésre, segítségre, kezelésre szoruló körében.

Berne munkássága – amelyet a lélektan iránt érdeklődő magyar olvasók az *Emberi játszmák*, a *Sorskönyv* és a *Szex a szerelemben* című műveiből ismerhettek meg közelebről – igen nagy szerepet játszott abban, hogy a pszichológia nemcsak egy bennfentes – szakmai kör – hanem az érdeklődő laikusok számára is hozzáférhetővé vált nálunk is.

Berne újfajta megközelítési módot alkalmazott, új pszichoterápiás irányzatot hozott létre. Egyfelől hitt abban, hogy az emberi kapcsolatok őszintesége, bensőségessége segíthet a problémák megoldásában, másfelől képesnek tartotta az embereket arra, hogy saját problémáikat felismerjék, és tudják és akarják azokat kezelni, korrigálni. Nagy fontosságot tulajdonított a tranzakciónak, amelyet az emberek közötti érintkezés, az érzelmek és az információcsera alapegységének tekintett. Az általa megalkotott tranzakcióanalitikus megközelítési módban az az újszerű, hogy az emberek közötti kommunikációt, a belső pszichikus történéseket az ún. énéllapot modelltől vezette le (szemben Freuddal, akinek hármas szerkezete: Ösztön-én, Én, Felettes-én). Berne-nél a személyiségben három rész különül el: a *Szülői énéllapot* – a szüleitől és más szülőfiguráktól átvett viselkedés, gondolkodásmód, érzelmek –, a *Felnőtt énéllapot* – a

személyiségünknek az a tartománya, amely az éppen fennálló problémák, helyzet megoldására szolgáló viselkedéseket, gondolatokat, érzelmeket foglalja magában – és a *Gyermeki énéllapot* – amelynek során a gyerekkorunkban megszokott átélési és reagálási formákat ismétljük, vagy hívjuk elő. Társadalmi szerepeink „eljátszása” során általában mindhárom énéllapotunkat mozgósítjuk, s – legtöbbször – akkor támad zavar bennünk és körülötünk, ha belemerevedünk valamelyik énéllapotunkba, vagy azok túl gyakran „szennyeződnek” (ide vagy oda „csúsztalunk” mondjuk a szülői és a gyermeki énéllapot között). A TA nem leszoktat a célszerűtlen megoldásokról, hanem a saját meglévő erőforrásainkra építve mutatja meg a lehetőségeinket.

Dr. Buda Béla pszichiáternek tevéleges része van nemcsak a *Játszmák nélkül* című kötet megjelenésében – ő volt ugyanis a kötet lektora –, hanem a módszer hazai elterjedésében is, hiszen az ő közreműködésével jutottak el a Fővárosi Pszichoterápiás Módszertani Intézetbe a 60-as évek közepén – az eredeti Berne-tanulmányok megjelenésével szinte egy időben – kéziratot formában a módszerről szóló fordítások, s ezek igen hamar továbbképzési tananyagává is váltak.

– *Berne mintha megfosztaná a glóriájától a pszichológusokat, pszichiátereket... Nem vette, veszi ezt rossz néven a szakma? – kérdezem Buda doktort.*

– Mint annyi más kérdésben, a tranzakcióanalitikus elmélet és gyakorlat megítélésében is megosztott a pszichológus-társadalom. A könyv bevezetőjében is olvasható, hogy egyes szakemberek elavultnak, tudománytalannak tartják. Ezzel szemben egyre többen elismerik: igen nagy szerepe volt a pszichológia-kultúra elterjedésében és igen hatékony módszer a pszichológusok, pszichiáterek, orvosok, s a segítő szakmákban tevékenykedők kezében. A TA ma már – a meglévő szakmai ellenérzések dacára – a maga útját járja, él és fejlődik... Kiépültek a szervezeti keretei, a képzési és vizsgarendszere, rendszere a tudományos gondolatcsere, több nyelven jelennek meg TA-folyóiratok... Azt tapasztalom, hogy aki megismerte, az elfogadja...

– *Bizonyára nem könnyű persze a pszichológusoknak, pszichiátereknek tudomásul venni, hogy a kommuni-*

kációra épülő partneri viszony – segítő és segítetté – az alapja a „kezelésnek”, hiszen különösen nálunk Magyarországon az orvosnak, a pszichológusnak – azaz a gyógyító embernek nimbusza van – általában a páciensnek, a kliensnek nemigen van beleszó-lása, mi történjen vele.

– Valóban újszerű volt sokáig ez a szemléletmód és „gyógyítási” módszer, különösen nálunk, hiszen errefelé hagyomány, hogy egyik oldalon ott a gyógyító, a tanácsadó szakember, aki tanácsot ad, gyógyít, és a másik oldalon ott a kiszolgáltatott páciens, a tanácsra váró kliens. Ezek a játszmák s megszoktuk, hogy azok szerint szerepeinkből, hogy azok szerint viselkedjünk. Márpedig a játszmáink odatoladnak közénk és embertársaink közé... Berne-nek, mint pszichiáternek és orvosnak – többek között – abban áll a szemléleti újszerűsége, hogy igen nagy fontosságot tulajdonít a játszmák nélküli, nyílt, őszinte kommunikációnak, s hogy a pszichikai „elakadás”, működés, a viselkedés zavarainak okait nem veleszületett „hibákból” látja, hanem valamilyen szocializációs folyamatra (a kedvezőtlen családi körülmények, hatások elakozhatják az egészséges fejlődést, vagy előhívhatnak bizonyos érzelmi, gondolkodásbeli zavarokat, amelyek miatt képtelenek vagyunk bizonyos élethelyzetekben alkalmazkodni) vezetni vissza. A kudarc-élmény miatt aztán tehetetlennek érezhetjük magunkat... Ilyenkor szükségünk van egy segítőre, aki egyenrangú társként, együttműködő partnereként megértő támogatást nyújt, illetve segít átrendezni a viselkedésünket, bátorít, hogy rátaláljunk autonómiánkra, s később számíthatunk rá a változtatás közbeni nehézségek leküzdésében.

Berne módszere azzal gazdagította a pszichoterápiát, hogy ráirányította a figyelmet a szocializációs zavarokra, illetve az emberek közötti tranzakciókra, az „éntudatos” magatartásra és arra, hogy csak a mindennapi játszmák elkerülésével – őszinteséggel, önmagunk iránt érzett felelősséggel, a valóságos lehetőségeink megismerésével és következetes magatartással képesek vagyunk korrigálni az autonómiánkat korlátozó programozottságot, a sorskönyvi „kódokat”. Csak így, ezzel az önmagunkon végzett munkával válhatnak jobbá, hatékonyabbá emberi kapcsolataink, győzhetjük le a problémáinkat.

– *Nem véletlen, hogy a most megjelent tanulmánykötetben mottóként ott áll a kérdés, ami miatt nagyon sokan szenvedünk: „Ha egyszer megtehetnénk, hogy egyszerűen, őszinte örömmel fogadjuk egymást, miért teszünk valami egészen mást?”*

– A TA segítségével olyan kulcsot kapnak az emberek, amelyet bele tudnak illeszteni abba a zár-

ba, amely kinyitása után nagyobb térbe, saját autonómiájuk terébe léphetnek, „ahol” saját kezükbe vehetik sorsuk irányítását... Rajtunk áll tehát, hogy változtassunk azon, ami nem, vagy nem jól működik. Érdekes – s ugyancsak Berne-től ered annak felismerése –, hogy minden ember négy alapvető szükséglet kielégítésére törekszik. Fontos számunkra az érzékszerveink táplálása, a stimuláltság, de valamennyiünkben munkál az elismeréséhség, a struktúraéhség és a pozícióéhség is...

A TA gyakorlatában igen nagy szerepe van a kliens és a segítő közötti – felnőtt énéllapotú – szerződésnek. Mindkét fél a lehető legtöbbet nyújtja és együttműködnek nemcsak a diagnózis felállításában, hanem a folyamatok kontrollálásában is. Mi is történik, ha változtat a kliens a viselkedésén, az előre visz-e, s hogyan tovább?

– *A TA ezek szerint egy, a laikusok számára is jól használható öngyógyító, önfejlesztő módszer?*

– Nem véletlen, hogy Amerikában igen hamar népszerű lett... A pszichológiát hozzáférhetővé tette a bennfenteseken kívüli körben is, s egy új kommunikációs kultúrát hozott létre, s nemcsak a kliens és a szakértő között, hanem a civilek között is. Elterjedéséhez nem kis mértékben hozzájárult, hogy a TA nyelvezete nem tudományos. Maga Berne a hétköznapi szóhasználatból vette a szakki-fejezéseket is a módszeréhez. Elhíresült kifejezései például az „OK-ézés”, a „játszma”, de „Szülői, Felnőtt és Gyermeki énéllapot” stb., amelyek a tranzakcióban résztvevők közötti közös nyelv kialakítását alapozták meg, illetve a gördülékeny kommunikációt tették lehetővé. A TA hatékonyságára utal, hogy már 1969-ben megjelent egy olyan tanulmány Thomas Harristól, aki – gyakorlati pszichiáterként – elsőként számolt be arról, hogy a TA alkalmazásával négyeszeresére nőtt a gyógyult betegek száma.

Persze nemcsak a lelki sérülések, életvezetési, kapcsolati, vagy önértékelési és önérvényesítési zavarok megoldásában tud segíteni a TA, hanem egyénileg és csoportosan is alkalmazható – s igen hatékony módszer a nevelésben, az oktatásban (szülői, pedagógiai problémák), a tanácsadásban és szervezetenépítésben (pl. egy vállalati menedzsment munkájának segítésében) is.

A tranzakcióanalízis folyamatosan fejlődik, hiszen nyitott és rugalmas módszer. Bár a TA az 1970-es évekre épült ki, mint a személyiségét és az emberi kapcsolatokat leíró elméleti rendszer, Berne követői manapság is újabb és újabb szempontokkal gyarapítják a tranzakcióanalitikus megközelítés lehetőségeit.

– tip –

„Egyre fontosabb számomra a minőség...”

Beszélgetés Kepes Andrással

Beszélni jó, csak egyre kevesebb időnk van erre a látszólag felesleges időtöltésre. Pedig a kimondott gondolatok segítenek nemcsak a világ, a beszélgetőpartnerünk, hanem önmagunk megismerésében is. Az ismert és sokak által szeretett műsorvezető-riporter, Kepes András éveken át helyettünk beszélgetett számára ismert és ismeretlen emberekkel a televízió kamerái előtt. „Beszélgetős” könyve, a Kepes krónika, megjelenése után szinte azonnal a sikerkönyvek listavezetője lett. Eddig hetven ezer példányban kelt el.

– Több helyen nyilatkoztad a könyv megjelenése kapcsán, hogy egy kényszerhelyzetnek – a betegség utáni lábadozásnak, pihenőnek – „köszönhetően” és a baráti, kiadói biztatásoknak engedve határozta el: öt évvel ezelőtt született, nagysikerű beszélgetőműsorod anyagából, a Desszertből összeválogatsz egy kötetnyit. A televíziós beszélgetések írásbeli megjelentetésének ötletét akár kockázatosnak is minősítheténék, hiszen ami előbeszédben kerek, az leírva olykor esetlennek, pongyolának tűnik, ugyanakkor az írott változat a televíziós műfaj adta plusztól, a látványtól – az arc, a szem, a mozdulat játéktól – foszt meg... Remélted-e, hogy leírva ugyanolyan lenyűgözőek lesznek ezek a beszélgetések, mint a kamera előtt?

– Amikor azzal a szándékkal néztem vissza ezt a huszonöt beszélgetést, hogy összeállítok belőlük egy kötetet, magam is meglepődtem, hiszen olyan vissza-visszatérő gondolatok vannak bennük, amelyek fölött a műsor vágása és szerkesztése közben elsiklottam. Magam is elcsodálkoztam, amikor felfedeztem mindazokat az ismétlődő kérdéseket – a családhoz, a munkához, az élethez való viszony – amelyek nekem fontosak... Aztán az is meglepett, hogy leírva bizonyos mondatok, gondolatok sokkal súlyosabbak, mint élőbeszédben. Bár ezeket a desszert közbeni beszélgetéseket – mielőtt adásba kerültek – szerkesztettem, vágtam, ám az, hogy milyen időtállóan őszinték, milyen erőter „működik” a beszélgetőtársak között, a könyvváltozaton dolgozva vettem csak észre. Azt is jóleső érzéssel fedeztem fel, hogy ezek valójában hétköznapi beszélgetések, azaz nem hagyományos interjúk, olyanok, amilyenekre az emberek többsége vágyik: bizalomkapcsolatra épülnek. Persze azért szorongtam is: nem csak azok fogják-e érteni, elolvasni, akik látták a műsort. Szerencsére olyan visszajelzéseket kaptok, hogy még azok is élvezettel olvassák – Olaszországba, Írországba is eljutott ott élő magyarokhoz – akiknek fogalmuk sincs, kik azok, akikre valamilyen okból kíváncsiak lehetünk mi itthon maradtok, és egyáltalán ki az a Kepes András?

– A bizalomról jut eszembe. Az írott változatról még szembeűnőbb az a finom kérdezési, beszélgetési technika, amely ma már meglehetősen szokatlan a televíziózásban, s amelyről egyszer azt nyilatkoztad: nem vagy rámenős riporter, nem áldozod fel a riportanyagodat a produkcióért, nem szeretted kiszolgáltatottá tenni a beszélgetőpartneredet, soha nem kérdezel olyasmit, amire válaszolva – az utcára kilépve – restellnie kell magad. A Kepes krónikából derül csak ki, riporterként meg mered engedni magadnak a hallgatás luxusát is... Akadnak olyan beszélgetések, amelyekben a társaság egyenrangú tagjaként vagy jelen, s közben mégis az általad feldobott labdát pattogatják az asztaltársaság tagjai...

– A könyv bevezetőjében is leírtam: számomra is kérdés volt a műsor készítése közben, hogy a különböző társadalmi rétegekből, kultúrákból érkezett beszélgetőtársak képesek lesznek-e szót érteni egymással, megtalálni azt, ami közös bennük és tiszteletben tartják-e majd, amiben különböznek? Valóban akkor éreztem a legjobban magam, amikor hátradőltem a székemen és hallgathattam, amikor kiderült: az alkalmi asztaltársaság tagjai egymásra hangolódtak, a különféle helyekről, társadalmi helyzetből érkezettek tudnak egymással beszélgetni...

– Megható például a színházi szakma fenegyerekének tartott Cserhalmi Györgynek és a magyar foci nehéz emberének, Varga Zoltánnak „egymásra találása” a terített asztalnál. Sokféle nyilatkoztad, hogy most – egy ideig – nem szeretnél televíziózni, vagy legalábbis nem szeretnél „műsorokat” gyártani gyors egymásutánban. Mit csinálsz mostanában?

– Szerkeszttem a következő kötetet, amelyben az Apropó című műsor hozzám legközelebb álló riportalanyait – az öreg indiánt, Wayamant, a dalai lámát, vagy a húszgyerekes Lukács családot – szeretném újra „megszólaltatni”. Nagyobb utazásokat is tervezek és mostanában megfogalmazódott bennem – épp a Lukácsékkal való találkozás közben –, hogy azért néhány dolgot újra szívesen megcsinálnék valamelyik televízióknak. Persze még nem döntöttem, nem is sürget semmi és nem hagyom magam sürgetni sem. A Kepes krónika sikerén felbuzdulva egyelőre sokat utazom itthon. Az utóbbi hónapokban számos város színházába hívtak meg, amolyan egyszemélyes talk-show-ra. Az ilyen alkalmakkor egyszerűen magam ülök szemben a közönséggel. Ha kell, mesélek az életéről, anekdotázom, kérdeznék és én válaszolok. Soha nem hittem volna, hogy ennyire fogom élvezni ezt a „kibeszélősít”. Rájöttem, hogy ma már nincsenek számomra tabu-témák. S az is izgalmas, hogy némely visszatérő történetem a közönséggel való beszélgetés közben alakul, tömörödik. Elképzelhető, hogy ezekből születik majd meg a következő kötetem...

– Pedig befelé élő ember hírében állsz. Éppen a Kepes krónika egyik beszélgetésében mondja el Vámos Miklós barátod a példabeszédét a befelé forduló emberről, aki több évi gátlásosság, szorongás után, egyszer csak úgy dönt: eldobja gátlásait, hiszen ezzel az erővel akár felszabadult, boldog is lehet. „Na eddig eljutottam, élek, olyan hatalmas hibát nem követtem el, sőt még eredménykéim is vannak. Kicsit megnyugszik a befelé élő ember és boldogabb lesz...” Mintha te is így jártál volna, hiszen – mint mondd – bármilyen kérdést fel lehet neked tenni. Hála Isten élsz és „eredménykéid” is vannak. Boldog ember vagy?

– Van négy lányom, egy unokám. Jó látni, ahogy nőnek, fejlődnek, hogy rendben vannak. Eddig is fontos volt számomra a család, de mostanában igyekszem még több időt tölteni velük. Egyébként – azt hiszem – életem legelmélyültebb korszakát élem. Egyre fontosabb számomra a minőség. Ezt keresem mindenben: barátságokban, emberi kapcsolatokban, tárgyakban...

– Ha már a minőséget említet. Éveken át a Stúdió kulturális magazin műsorvezetője voltál. Az egyik legműveltebb újságíróként tart számon a szakma is, a közönség is. Nagybátyád, Kepes György révén szoros közelségbe kerültél a modern képzőművészettel, több nyelven beszélsz. Mi okoz neked manapság szellemi örömet?

– Mostanában már a kortárs festészet nem vonz, viszont szeretem nézegetni a szép régi tárgyakat és csodálójá vagyok a szép keleti szönyegeknek. Örömmel tapasztalom, hogy kezd divatba jönni az irodalomban is, a filmen is a történetek mesélése. Kíváncsian várom, mikor születik meg a mai magyar irodalomban egy márquezi léptékű, egyetemes érvényű prózai mű, olyan, ami nemcsak nekünk magyaroknak mond valamit...

A beszélgetőtárs T. Puskás Ildikó volt

Fotó: Szabó J. Judit

Sári László

A Himalája arca

Utazás egy tibeti kolostorba

2. rész

A Sztatledzs-völgyben fölfelé haladva, úgy 3000 méteres magasságban, egy kissé komorabbá válik a Himalája addig mosolygó, hívogató arca. A dús trópusi növényzet megritkul, a hegyek az égbe tömnek, mindenfelől szürke gránitfalak merednek ránk. Ez még nem a hűvös, barátságtalan északi Himalája, de már nem is az a szelíd déli táj. Fenn négy-öt ezer méteren van még fény, ragyog a nap, itt lejjebb, ahol a sziklafalban kanyarog az út, nem sokkal dél után már alkonyi a homály. Innen már közeleik a havas csúcsok, a Sztatledzs-völgy díszé, a 6000 méteres *Kinner Kailás-hegy* minden kanyarba benéz, valahonnan mindig kidugja havas fejét. Itt az elcsendesedő tájban gondol rá az ember először, hogy a Himalája templom, szentély – ahogy az indiaiak és a tibetiek, hinduk és buddhisták egyaránt tartják.

*

„Az istenek ezredévei alatt sem tudnám elzengeni neked a Himalája dicséretét.” Írja a hinduizmus legjelesebb szent könyveinek, a puránáknak egyike. S a kétezer éves szöveg igaznak bizonyult: azóta sem – de azelőtt sem – sikerült senkinek valóban méltón zengeni a Himalája dicséretét. Valószínűleg hiábavaló is ezzel próbálkozni. Főleg ma már, amikor a természeti környezet egyre inkább múzeumi látványosságként szolgál, tisztelettel megbámuljuk, de valójában semmi közzünk hozzá. A hegyek, a tájak ma még gyönyörködtetnek bennünket, de nincs már szellemük. Ezért olyan profán, hétköznapi a viszonyunk velük. A Himalájának azonban olyan aurája van, hogy a hegyek tövében még a profán nyugati turistának is földbe gyökerezik a lába. Meghökkenően áll, s valami réges-régi ünnepi hangulat, borzongás keríti hatalmába. Zavarában csaknem meghajol a hegy felé, ahogy szellemi előljárója vagy az istenség előtt illett valaha. Mert a Himalája nemcsak szentély, templom, de maga is isten. Isteni személyisége a hinduk szerint *Himaván*ban testesül meg, aki a Gangesz istennőjének, *Gangának* és *Siva* isten szépséges, szelíd feleségének, *Parvatinak* az apja. Nem akármilyen rokonság ez, nem akárhánynak az őse Himaván, a Himalája istene.

*

A Himalája-templom belsejében minden egyes hegy, völgy, tó, patak, folyó egy-egy kisebb szentély. Ezek isteneinek is áldoznak a

hívók, legnagyobb szorgalommal a helybéli hegylakók, akik az istenek birtokában lévő területeken élnek. Nekik a legfontosabb jó viszonyban lenni a hegyek és vizek nagyhatalmú isteneivel, elnyerni pártfogásukat.

Ezen a magasságon már nem olyan bőkezű a természet, kevesebb gabona, krumpli terem, ugyanakkor még jól bírja a hűvösebb őszi éjszakákat néhány gyümölcs, egy-két ringlófajta és az alma. Ám hogy ne vigyék el a termést a nyári jégesők, ne fektesse le a gabonát a szélvihar, ne apadjanak ki a források vizei, sikerüljön a teraszosan kialakított apró földeken minden munkát idejében elvégezni, ehhez hasznos dolog barátságban lenni a környék isteneivel. Legfontosabb, hogy a közeli szentélyekben, a lapos háztetőkön, vagy a hegyoldal valamely jól látható kiszögellésében áldozatot mutassanak be nekik, füstölőket gyűjtsanak, virágszirmot szórjanak, ételt tegyenek ki, és hogy ünnepeiken zenés, táncos felvonulást rendezzenek. De épp ennyire fontos az is, hogy illetlen, tiszteletlen viselkedéssel ne sértsék meg őket. Ilyen tiszteletlenségnek számít például a Himalájában felmászni a csúcsokra. Ilyesmi az itt élőknek soha nem jutna eszükbe. A hegyek közt valamilyen módon közlekedni, átkelni hágókon, folyóvölgyeken, természetesen elkerülhetetlen dolog, és ehhez is elég jó hegymászónak kell lenni. De céltalanul zaklatni a hegy istenét, unalomból felkapaszkodni a hátára, mászkálni a fején, zászlót tűzni rá, majd lelkesen ünnepelni magunkat a teljesítményért, ez a Himalája lakóinak a szemében istentelenség, sőt blaszfémia. És valljuk be, nincs is semmi értelme. Nem kell legyőzni a hegyet, a természetet ahhoz, hogy jó viszonyba kerüljünk vele. Ez csak a nyugati ember rögeszméje. Épp a Himalája kultúrából tanulhatnánk meg végre, hogy a kölcsönös tisztelet méltóbb és reménytelibb viszonyt ígér. Csak már nem biztos, hogy ez mindenütt kialakítható, vagy ahol elrontottuk, visszaállítható. Még Indiában sem biztos. Simla városa mellett például lefejeztek egy hegyet, hogy leszállhasson a repülőgép. Ezzel a hegyvel többé lehetetlen barátságban élni. De a többi még vár. Bizik az emberben.

*

A Sztatledzs-völgy legszebb, legmagasabb hegye a Kinner Kailás-hegy. 6050 méteren fehérlő csúcsa a Sztatledzs középső folyásá-

nak vidékén mindenhol látszik. Ő itt a sztár. Sokan járnak csodájára. Napsütötte, barátságos ívét megpillantva jókedvre derül az utazó. Nem komor és fenséges, mint a legtöbb hegyóriás, sokkal inkább derűs, sőt vidám. Olyan, mint egy gyönyörű nő.

A kailás elnevezés a tibeti *Manaszarovar*-tó partján magasodó szent hegyre, a *Kailászára* utal, melyet szanszkrit nevén jobban ismerünk: ő a *Meru*, vagy másképpen Sumeru hegy. Fölötte helyezkednek el a mennyek, alatta a poklok különböző szintjei. Körülötte terül el a földi világ. A Meru hegy tehát a hindu és a buddhista világegyetem közepe és tengelye, a mitológiai Világhegye, a legfőbb istenek lakhelye.

A Kinner Kailás nem versenyezhet a Világhegy jelentőségével, népszerűségével, de ez láthatóan esze ágában sincs. Ha a kis Kailás féltékeny lenne nagyobb testvére, bizonyára nem lenne ilyen derűs, kiegyensúlyozott. Talán még a szépségének is ártana, s ezt egy okos nő nem kockáztatja.

*

Továbbhaladva a folyó völgyében fölfelé, a kis Kailás hegy mögött lapul egy völgyben *Rekong Peo* városka.

A kanami kolostortól alig negyven kilométerre ez az utolsó nagyobb lakott hely. Igazi város, emeletes házakkal, hivatalokkal. *Rekong Peo* a kerület előljárósága, itt adják meg az engedélyt a kínai határsávba. A bazárban népies technozene szól, ezer változatban. Ezt hallani esténként a nagyobb vendéglőkben, a házi rendezvényeken, az autókban, szinte mindenütt a városban. Ez a himalájai lakodalmas rock azonban semmivel sem rosszabb, mint az efféle „népzene” bárhol a világon. Nekünk pedig még érdekes is, ráismerünk benne az otthoni irányzatra. Épp olyan a viszonya a valódi zenéhez, mint az otthoninak.

*

Rekong Peo és környékének lakossága már szembeütően különbözik az Észak-indiai síkság, így Delhi és a hozzá közeli városok lakosságától. Különös, hogy a hegyvidéket mindenütt a világon az inas, vékony, hosszúkás arcú, barna bőrű dinári típusú ember népesíti be. Mintha nagy műgonddal a hegyvidéki klíma és az életkörülmények formálnák a hegylakókat egyformára. Legalábbis a földrajzi hosszúságnak nagyjából ezen a fokán: a

Pireneusoktól a Kaukázuson át a Himalájáig. Ez persze nem egészen így van, a klíma és a környezet nincs ilyen nagy hatással a génekre, de azért elgondolkodtató ez a hasonlóság.

Itt, az indiai-kínai határ indiai oldalán ez a dinári típusú népesség hindu vallású, elenyésző számban muzulmán, a mongolid rasszhoz tartozó tibeti lakosság pedig buddhista. A hinduk és a buddhisták aránya tehát nagyjából 50–50 százalék, ami Indiában szokatlan arány. Az egész országot tekintve a buddhista vallásúak a lakosságnak csupán 0,7 százalékát teszik ki.

Rekong Peo utcáin és a város körül számos hindu és buddhista szentély, sztúpa áll, mindkét vallás követői szorgalmasan látogatják szent helyeiket. Előfordul itt az is, hogy az egymással szoros szomszédságban álló két templom zenészei – sokféle fúvós és még többféle ütőhangszereikkel, valamint csengőkkel és harangokkal – akkora lármát csapnak, hogy azt hinné az ember, ki akarják egymást üldözni a világból. De nem így van, a szoros közelség és az óriási hangerő egyáltalán nem zavarja egyik szertartást sem, és főleg nem a résztvevők áhítatát. Jól megférnek egymással ősidők óta, minden körülmények között. Szépen jelképezi ezt a jó viszonyt, amikor csendesebb napokon a hívők imái felelgetnek egymásnak.

*

Kanam falu kolostorának tetejéről minden hajnalban zene köszönti a felkelő napot. A tibeti buddhizmus itt 500 éve változatlan formában létezik. Újdonság alighanem csak az a poros hangszóró a kolostor tetején, amelyből a falu és a kolostor lakói a napkelte után a napnyugtáig értesülnek. Régebben a szerzetes zenészek felmentek hangszereikkel a lapos tetőre, ma már egy kolostori szolgáló bekapcsolja a magnetofont, s ennek hangszórójából szól a zene. A kazettát, amelyen egyébként kiváló tibeti zenészek játszanak, valamelyik városi bazárban vásárolta az apát. Jól választott, ide illő zene szól, és teljesen betölti a Himalája egyik legszebb völgyének, a kanami völgynek mérhetetlen területét. Lent a mélységben bizonyára eljut a Szatledzsig, felfelé a Kinner Kailás havas csúcsáig vagy még magasabbra száll, körös-körül pedig mintha hegyek ezrei visszhangoznának. Egy fél évezrede teljesen változatlanul kezdődik el egy nap a himaljai kolostorban, s indul meg az élet lent a faluban.

*

Az indiai – kínai határon a Himalája egyik legszebb völgyében épültek Kanam falu lapos tetejű házai. A falu felső végén, a házak fölött – évszázadok óta változatlanul – áll az a buddhista kolostor, mely utazásunk végállomása. Ha e kolostor lakói celláik ablakából letekintenek a völgyre, ugyanazt érezhetik, amit csaknem ezer évvel idősebb szerzetes-társuk, *Milarasza* érzett a „tündöklő drágaköszikla magasából” alátekintve.

Szemben velük, fent, a szikrázó napsütésben a 6050 méter magas Kinner Kailás-hegy

havas csúcsa, lent, több mint ezer méteres mélységben a Szatledzsig-folyó, körös-körül pedig, ameddig a szem ellát, hegyek ívei, csipkái. „Békességgel nézve e tájat” odalent „a folyást bolygó létvilág” valóban „rezgő délibáb, kis káprázat csupán”. Aki pedig ott a mélyben tévelyeg, lenti célokért hajszolja magát, valóban szájalmat ébreszt maga iránt. Ez itt fent, bármilyen koldusszegény szerzetes élje is, isteni létforma. Mindaz, ami körülveszi – a hegy, a völgy, a folyó, az ég – szentség. Ami pedig ezen kívül létezik, az valószínűtlen, érthetetlen, hamis kép, vagyis illúzióvilág.

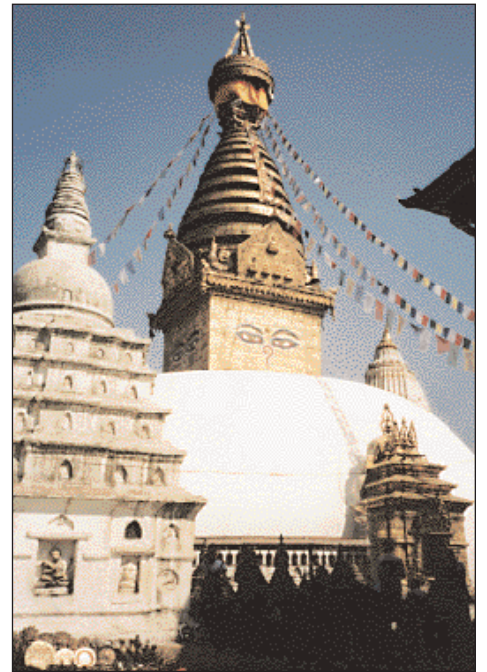
„Én a tiszta égbolt nagy ürességéből vagyok, / s magamba zárom a messiás fénylő gondolatot: / Minden, mi létező, képzeletben létezik csak.” Állítja az öreg remeteköltő, és a létvilág illúziószerűségének, a földi élet jelentéktelenségének buddhista gondolatát, ha valaki eddig nem értette, itt fent biztosan megérti. De könnyen meg is békél a gondlattal. Innen fentről olyan kevés köti az embert a lenti tévelygőkhöz, hogy nem is lenne fájdalmas végleg elszakadni tőlük. És ez a buddhizmus legfontosabb tanítása. Abban segít, hogy az emberek jó viszonyt alakítsanak ki az étellel és a halállal. Hogy könnyű legyen az egyik is és a másik is, ha sor kerül rá. Minden vallásnak ez a dolga: könnyítsen az elmúlás tudatának terhén, adjon vigasztalást. Itt a Himalájában még a hegyek is ezt a tanítást sugározzák. Ebben a környezetben nem is teremne meg más gondolat, nem is volna hihető semmilyen más tanítás.

*

Miután napkeltefel felhangzik a kolostor tetején a bambuszflöte hangja, és a zene megtölti a kanami völgyet, a kolostor lakói felöltik vörös barna szerzetesi öltözetüket és meditációra vonulnak. A hajnali meditáció a tibeti buddhista, pontosabban lámaista vallásgyakorlat legfontosabb része. Ám mielőtt a szerzetesek a kolostor udvarán, valamelyik épületének lapos tetején, a templomban, vagy épp saját cellájukban meditációba mélyednének, megmosakodnak, esetleg meg is reggeliznek. Mosakodás és reggeli közben is imákat mormolnak, vagy mantrákat, azaz nyelvi varázsszókat ismételtetnek magukban. Minden tevékenységhez kapcsolódik valamilyen ima, még a leghétköznapibbhoz is.

A szerzetes – zsúfoltan, de általában észszerűen, szépen berendezett cellájában – ébredés után a falára függesztett Buddha- és bódhiszattva-ábrázolások felé fordulva, mély meghajlásokkal köszönti az istenségeket, de ugyanezt megteheti a templom szobrai előtt is. Mindez – a buddhák köszöntése, a mosakodás, a reggeli étkezés – gyorsan, szinte percek alatt megtörténik, hogy mielőbb az elmélyülés, a meditáció tartalmasabb gyakorlatát végezhessek.

A meditáció nem misztikus gyakorlat, nem révület, mint sokan hiszik, leggyakrabban egyszerű lelki tréning csupán. Vannak

persze misztikus elmélyülések is, de azok nem tartoznak az átlagos szerzetes napi gyakorlatához. A meditációs célkitűzés többnyire az eszményekkel történő azonosulás. Hogy nyugalomban teljen a nap és békével tekintsen környezetére a szerzetes, ahhoz először önmagával kell jó viszonyt kialakítania, saját lelke békéjét kell megteremtene. Ehhez szüksége van az ún. bódhiszattva-eszmény elsajátítására, vagy legalábbis az elsajátítás szándékára, a törekvésre. Ez azt jelenti, hogy le kell győznie minden indulatát, meg kell értenie és el kell fogadnia a világot, benne azokat is, akiket ellenségének vél. Meditációjában arról győzi meg magát, hogy nem az embereket tekinti ellenségének, és nem őket utasítja el, ítéli meg, hanem azok cselekedeteit. Ezeknek a gondolatoknak az átérésével ébresztheti fel magában az önzetlenséget, a segítőkészséget, melynek eredményeképpen jó szívvel – mondhatnánk azt is –, szeretettel fordul majd az emberek felé, bárkik legyenek is azok. Erre törekszik hát reggeli meditációjával a buddhista szerzetes, nagyon is gyakorlati célja van tehát az elmélyülésnek. Azt vallják, nem kell ehhez se misztika, se filozófia, elég az elhatározás. Egyébként a bódhiszattva-eszmény gyakorlása, a „jószívűség” állapotának elérése reggelente, egy idő után már rutinból is megtörténhet.

Ezt igazolja a dalai láma példája is, aki reggeli meditációjába, mely ugyanezekből a gyakorlatokból áll, minden alkalommal könnyen be tudja iktatni a BBC World Service hat órai híreinek meghallgatását a rádióban. Úgy látszik, a buddhistáknak nem olyan nagy erőfeszítés elfogadniuk egymást, és egy kicsit kedvelni minket, más vallásúakat vagy „civilket” is. Sőt, még híreket is tudnak indulatok nélkül hallgatni.

Következő számunkban folytatjuk

Szántó Piroska és az állatok

Vas Istvánnal akkor találkoztam először, s a beszélgetés kellős közepébe robbant be – felesége, anyja, nővére, kritikusa egy személyben – Piroska. Pistára nézett (mert kezdettől így kellett szólítani), és a tekintetén valami olyasféle suhant át, hogy „férfiak...”. Aztán engem is szemügyre vett, és rám rivallt:

– Hát maga meg miért vagy ilyen hülye pofákat?

Szabadkozás után bevallottam: fáj a fogam. Mire ő:

– De nagy az Isten állatkertje! Azt hiszi, attól lesz férfi, ha szenved? Gyorsan befejezni, és álomars Dános Gyurihoz.

Gyuri bácsi aztán haláláig a fogorvosom volt.

A Vas István-interjú megjelelése után néhány nappal csöngett otthon a telefon.

– Szántó Piroska vagyok.

Azt hittem, az interjú miatt hív, de nem arról volt szó.

– Ráér?

Ráértem.

– Autója van?

– Ladám.

– Üljön be tüstént, jöjjön ide, de Pistának egy szót se!

Pár perc múlva a Belgrád rakparton voltam. Piroska kipirulva a jócskán fagyos januártól, bepattant a kocsiba, akár egy tinédzser.

– Irány Szentendre.

Jeges volt az út, de hamarosan kiértünk a nevezetes kertbe, amely tavasztól késő őszig bizonyos napokon bárki szá-

mára nyitva állt. Most a lecsupaszkodott fák közt csak kettesben baktattunk. Hó csikorgott, hallgattunk.

Egyszer csak három szörnyűséges macska termett előttünk. S a zacskóképű, csipás, félreszájú, seszínű kóborlók úgy zsongták, miákkolták körbe Piroskát, mint az anyjukat. A szatyorból mérhetetlen mennyiségű macskaelemózsia, s persze meleg tejeske került elő. Mire a kis hajléktalanok mindent elfogyasztottak, duruzsoltak, mint három kicsi, kövér kályha.

– Mindig elkapok valakit, aki kihoz. No és a foga fáj még?

Útközben, hazafelé elmondott egy állatmesét. A Dunaparton kiskatonák árkot ástak csatornának vagy vezetéknek. Ő épp arra járt, s egyszer csak észrevette: a fiúk kavicsal hajjigálnak vala-

mit. Közelebb lépve dermedten látta: sérült madárka a célpont. Rájuk kiáltott, hogy azonnal hagyják abba, kapnak száz forintot (ez akkor pénz volt). Ennyiért még a rigót is a kezébe adták. Hazáig dédelgette a kismadarat. Mit hoztál megint, kérdezte Pista. Elmondta neki a történetet. Mire Vas István: „Nem tudtad, hogy így születik a fasizmus? Legközelebb majd azért lövöldöznek, hogy fizessél...”

Szántó Piroska gyerekverskötetemet illusztrálta később. Macskát, madarat, kutyát, békát festett bele. No meg, lángként ágaskodó lovat. Mióta végképp üres az a szentendrei kert, vörös lovacsám talán Piroska után nyihog, aki most minden bizonnal égi macskákat etet. Persze úgy, hogy Pista meg ne tudja.

Nádor Tamás

„Szomorót játszani szellemi öröm...”

Beszélgetés Hirtling István Jászai-díjas színművésszel

*Szomoró Dezső*vel saját kora sem bánt kesztyűs kézzel, és az utókor sem volt kegyes hozzá. Pedig írt megrázó és veretes nyelvezetű történelmi drámákat – II. József császárról és II. Lajos királyról –, színműveket, regényeket, elbeszéléseket a század eleji kis- és nagypolgárok életéről és – többek között pacifista regényt is – Harry Dorsan Russel a francia hadszíntérről címmel. Első drámáit a Nemzeti Színház mutatta be, később a Vígszínház háziszerezője lett. Kora kritikusai és pályatársai közül sokan „fenntartással” kezelték munkásságát, ám Ignó, Kassák, Kosztolányi értették és ráéreztek zsenialitására.

Ezért is érthetetlen, miért játszották, játsszák színháza-

ink oly keveset Szomoró történelmi drámáit, színműveit.

*

Talán megtörik a jég, hiszen az újjáépült Madách Színházban a napokban mutatták be *Szabóky Zsigmond Rafael*, azaz *Hagyd a nagypapát!* című színművét, amelynek ősbemutója 1924-ben volt a Vígszínházban. A mostani előadás rendezője *Valló Péter*, címszereplője pedig – a Madách-ba vendégként visszajáró Jászai-díjas *Hirtling István*, akinek – mint mondja –, már volt alkalma találkozni Szomoróval, II. Lajos királyt játszotta a rádióban, a dráma hangjátékváltozatában.

A művész – aki a Madách egyik legnagyobb és leg hosszabb sikerszériájában, a *Macskákban*, s az Új színház-

ban (egészen más „típusú), Csehov-, Goldoni- és Cervantes-darabokban is látható mostanában – nem titkolja: szellemi felüdülést jelent neki ez a szerep, hogy számára a nyelv ünnepe „szomorú” játszani.

– Baj, hogy könyvkiadásunk elfelejtkezett erről a zseniális íróról. Nagyon hiányzik a könyvespolcokról a Szomoró életmű-sorozat, hiszen alkalmas arra, hogy felkeltse a szépirodalom iránti igényt. Méltatlannak tartom, hogy – hosszú ideig félretették és félreértették. Remélem, hogy elérték a rehabilitációjának az ideje, hiszen szikrázó elme, zseniális író volt, utolérhetetlen szellemi gazdagság sugárzik a műveiből.

– *Miért éppen ezt a század eleji, nagypolgári környezetben játszódó Szomoró színművet vették elő most, holott elég ritkán játssza fővárosi színház a nagy történelmi drámáit is...*

– Ez a darab manapság – sajnos – aktuális Magyarországon, még akkor is, ha látószólag semmi közünk nincs ehhez a húszas években játszódó nagypolgári történethez. A darab egy sikeres,

gazdag bankvezérről szól, aki megbotlik, s aki „fentről” hirtelen „alulra” kerül... Ez bárkivel megeshet mostanában (is)... Egyébként Szomoró nem elfogultan ábrázolta hőseit, hanem ironiával, sőt némi önironiával... Időtálló alakokat formált, olyanokat, akik ebben a rohanó korban sem porosak, nem avítottak. Szomoró játszani azért is boldogság számomra, mert gyönyörű a nyelve, sziporkázó a stílusa. S az is öröm, hogy egy zseniálisan megírt történetben, egy mesterien megírt figurát játszhatok el. A mai klippesített világ leszoktatja a nézőket, az olvasókat az elgondolkoztató történetekről...

– *Ki az ön kedvenc írója, ki az, akinek a történeteit szívesen olvassa?*

– Finoman szólva, nem „lélegzem együtt” a mai magyar kritikusokkal... Spíró, Esterházy, s Márai, akiket mindig szívesen előveszek. Márai kitüntetett helyen van az életben. Az ő „fűveskertjében” mindig, minden bajomra talállok gyógyírt...

T. Puskás Ildikó

A színház olyan konyha, ahol nem konzervből főznek

Beszélgetés Szikora Jánossal

Szikora János rendező ezelőtt huszonöt évvel üstökösként tűnt föl a magyar színházi élet képzeletbeli egén. Egészen pontosan Pécssett. Az Óriáscecsemő premierje után azt írták a fővárosi lapok, hogy annyi ötlettel sziporkázik, amennyivel más egy egész pályát kitölt. Szép hosszú csóvát húzott maga után: hol zajos sikereket, hol pedig botrányokat kavart. Az ország szinte valamennyi színházában megfordult rendezőként vagy igazgatóként. Feltűnő, hogy míg igényes előadásai különleges színházi csemegeknek számítotak, a színházvezetői szék-ből mindenhol viharosan távozt. Most a fővárosban készült premierre, az Új Színházban február 26-án mutatják be Csiky Gergely *Ingyenélők* című darabját.

– A rendező választotta a darabot, vagy a színház?

– Az Új Színház dramaturgia, Lőkös Ildikó adta a kezembe Csiky Gergelynek ezt a művét, amit 1880-ban írt, és eredetileg a Proletárok címet adta neki. Valószínűleg azért, mert Csiky, a latin, görög kultúra kiváló ismerője és drámáinak fordítója, a „proletárok” kifejezést eredeti, latin értelmében használta. Azokat az embereket nevezték így, akik a római társadalom testén élőködtek. Az újkori történelemben azonban ez a kifejezés jelentős módosuláson ment át, ezért célszerű volt a – már korábban is használt – *Ingyenélők* címet választani. Az előadás egyébként Csiky korában zajos sikert hozott, de botrányokat is kavart, mert az akkori úri társadalom pellengérré állított képviselői hevesen tiltakoztak a róluk fölrajzolt kép ellen, egyoldalúnak, hamisnak tartották – lelkiük rajta. Ma is megdöbbentő a szerző kiváló színpadi érzéke és

pompás drámai nyelve, a szerző maga, aki teológiát tanult, kiugrott pap volt, de nem tudott könnyen elszakadni az egyháztól. Végül mégis a Nemzeti Színház házi-szerzője lett.

– A kérdés persze naiv, de azért érdekel: hogyan kerülhet ez a dráma ma egy magyar színház repertoárjába?

– Mert a középpontjában egy ártatlan, magatehetetlen lány áll, akit a környezete gátlástalanul kiárusít – a szó szoros értelmében, tehát azért, hogy pénzhez jusson. A világbábrázolásból az sugázik, hogy az egzisztencia, a látszat fenntartásáért az emberek minden immorális cselekedetre képesek. A dráma tele van olyan emberekkel, akik lecsúsztak a társadalmi ranglétra felsőbb fokairól, és egyetlen törekvésük, hogy a kisstilű vegetációból valahogyan kikerüljenek. Ezért svindliznek, hazudnak. Az *Ingyenélők* női főszerepét Bánsági Ildikó alakítja – Márkus Emília volt ebben a színész nagyszony –, aki hazudja a hősi múltat, egy, az 1848-as forradalomban vértanú halált halt ezredes, akinek kitalált meséjével csak ki pénz az emberektől. Fogadott lányát Kecskés Karina játssza, barátjukat, a lecsúszott ügyvédet Szilágyi Tibor, az eredetileg birkatenyésztő pesti „urat” Bublik István. Van a darabban egy különös, sátáni figura, őt László Zsolt alakítja, de a mű meg számtalan kiváló epizód szerepet kínál a társulatnak.

– Színházi pályáján ennek a darabnak milyen helyértéket jelöl meg? Érdekel: a rendezői és igazgatói szakaszok ugyanannak a pályának a két vonulata-e, vagy pedig ennél élesebben válnak el egymástól?

– Menjünk sorjában! Az utóbbi időben egyre erősebben vonzódok azokhoz a színpadi anyagok-

hoz, amelyekben több az életanyag, mint az írói fantázia. Amelyek bonyolultságát az élet, az ember bonyolultsága hozza, és nem az író bonyolítja a dolgokat. Régebben sok groteszk, avantgárd darabot rendeztem, de most már az vonz, aki még tud újat mondani az emberről, az emberi nyomorúságról. Csiky láthatóan sokat tudott az emberi lélek ellentmondásosságáról, és volt elég tehetsége is hozzá, hogy ezt ábrázolja. Ami pedig a rendezést és az igazgatói működést illeti: a kettő teljesen külön van bennem, különösen ma. Amikor a színház igazgatása összetett feladat, az igazgatónak elsősorban menedzsernek kell lennie, ügyesen megkeresni a pénzt és ugyanakkor eladni a színházat. Hogy emellett tehetséges rendező-e, az ebben az összefüggésben nem számít.

– Lehet ma is üstökösként kezdeni ezt a pályát? Nyitott még erre a magyar színházi élet képzeletbeli ege?

– Lehet, és vannak tehetséges színészek, rendezők, születnek erős előadók. Csak nem húznak hosszú csóvát. Az utóbbi időben sok tehetséges rendező, színházcsináló jelentkezett, de aki saját különösségét változatlan erővel és változatos formában évek során fel tudná mutatni – nos, olyat, őszintén szólva nem nagyon ismerek. Aki most indul, és megvan benne a kellő spiritusz, az nincsen rosszabb helyzetben, mint én voltam húsz évvel ezelőtt, sőt. Hiszen az első berobbanáshoz nem pénz, hanem szellemi szabadság kell, a szabadság légköre. Ez pedig ma adott. A drámaválasztásban, abban, hogy kikkel akarok színházat csinálni, nincsen politikai cenzúra. Van viszont helyette gazdasági, és hatnak az ízléskritikák, de aki fiatal, az legyen pófátnak. Más szempontból viszont nehezebb a kezdés: a színház nincs a figyelem középpontjában, ahogyan az egész kultúra is kiszorult az érdeklődés fő vonulatából. Húsz éve egy-egy bemutató országos publicitást kapott, ma pedig csak egy töredékről hallani.

– Furcsa ellentmondás, hogy rendezőként országos sikereket aratott, igazgatóként pedig botrányokat produkált. És ma nincsen állása. Azt jelenti ez, hogy a hatalom nem fogadta be igazgatóként, a művészvilág azonban értékelté tehetségét?

– Ez nem elhatározás, hanem helyzetek kérdése. Most rendezőként dolgozom. Egy régi Cseh Tamás-dal jut eszembe: „Régóta nézlek, te nem vagy idevaló...” Valószínűleg általában nem voltam „odavaló”.

– Rendezőként ma is azzal a szándékkal nyúl egy új darabhoz, amiért eredendően színházba járnak az emberek, hogy katarzist éljenek át, azt a felkavaró üzenetet kapják, hogy változtasd meg az életed?

– E hit, belső parancs nélkül nem lehet színházat csinálni. Enélkül értéktelen, érdektelen a színház és csak erőlködés. Fontos jelzés, hogy ma Magyarországon sikeres minden előadás. Szinte mindenütt teltház van, és ebből arra kell következtetni, hogy az emberek szeretik, akarják a színházat. Valószínűleg azért, mert a televízió, a kereskedelmi tévék sok mocská után újból él az emberekben az éhség a közvetlen, személyes élmény iránt. Amit a tévé kínál, az konzerv, még ha rá is írják: művészet. A színház pedig olyan konyha, ahol nem konzervből főznek. Mi, színházi emberek persze tudjuk, hogy ez nem mindig van így, de a rendezőnek éppen az a dolga, hogy ne engedjen az olcsó kísértésnek.

– Lehet, hogy ezért nincsen státusban egyetlen színháznál sem?

– Nem tudom.

– Vagy azért, mert a színházakban is alkalmi team-ek „gyártanak” egy-egy produkciót, mint az az iparban már megszokott?

– Óriási kérdés, hogy miben hiszünk? Az alkotó közösségekben vagy a produkciókban? A szakma ebben megosztott. Én a régi, konzervatív táborhoz tartozom, akik azt mondják, hogy a színházi lét csak együttesekben képzelhető el. Az egy produkcióra összeállt társaságok ugyanis nem hordozzák a permanens fejlődés lehetőségét. A jó színházban emberek hatnak egymásra, építkeznek egymásból éveken keresztül, és ennek az eredménye a jó előadás. Az alkotó közösségekben hiszek, akiket nem egy produkció, hanem egy közös világszemlélet, nyelv köt össze. Közösen beszélni egy nyelvet – ez nagyobb feladat, mint létrehozni egy jó előadást. Talán ezért nincs állásom.

Holy Angéla

Színházi esték

Kolibri kabaré

Kishont Ferencnek rossz tapasztalatai lehetnek a kritikuskokkal. A Kolibri Színház „A színház... Kész kabaré” című legújabb produkciója az író színházi karcolatait állította színpadra. Az egyik kulcsfigura A. V. Cézár, a rettegett ítéző – már a neve is agressziót sugall – mindent

és mindenkit levág lapjában. A sokat próbált direktorok hiába próbálnak kedvében járni, olykor még a bemutatók időpontját is szeszélyeihez igazítani (a levegő páratartalmára is ügyelve). Ezek után ember legyen a talpán, aki beszámolót készül írni a szerző darabjairól...

Az író itt a kiváló *Székhelyi József* személyesíti meg. S a narrátor szerepében ő vezényli le ezt a jelenetfűzerekből álló estét, mely a kullisszák mögötti világot mutatja be. Felvonulnak a színházi élet jelleg-

zetes alakjai: a helyzethez nehezen aklimatizálódó szerző, az ezer gonddal hősiesen birkózó igazgató, a hiú és örökkön elégedetlen színművészek, a hisztérikus divák. S habár a fókuszban e sajátos miliő fonákjai és furcsaságai állnak, a humoros szcénák közös jellemzője a szeretet. A szerző szereti és félti a színházat, melyet napjainkban már-már kihalással fenyeget a film és a tv konkurenciája. De ahol estéről-estére mégis felmegy a függöny, mégoly kicsiny –

kolibri nagyságú – színpadon is. Mert estéről estére sok-sok lelkes színházi embert éltet az örök remény, hogy a műfaj minden nehézség ellenére is életben tartható.

A darabot *Czeizel Gábor* rendezte, s a társulat minden tagja tehetséggel és igaz beleérzéssel jeleníti meg a színházat a színházban. A *Rác*z ikrek tükörjelenete rendezői bravúr. Az előadásnak sztárvendége is vannak *Kishonti Ildikó* és *Szinnetár Dóra* személyében.

Tausz Anikó

Könyvek és filmek

Mondják – mondjuk –, hogy jobb a könyvet olvasni elsőnek, s csak azután megnézni, milyen filmet is rendeztek belőle. De mondják – mondjuk – fordítva is, hogy kár volt elolvasni, mert oda az illúzió, sokkal elnagyoltabb, átképzettebb, amit a filmvászon mutat, mint amit a papírra vetettek.

Igazságot tenni? Felesleges lenne, tény, hogy van, amikor így a jó, van amikor úgy. Előfordul, hogy a film pótolja azt, amit a könyv eleve nem tudott, a látványt, a technikai trükköket. Mint például a

Mátrix,

amelyik filmnek irodalmi alapját filmesítették meg. Bár nem volt módunk elolvasni ezt a könyvet, ezért igazságtalan kételkedni abban, hogy képtelenség olyan érzékletesen leírni a filmben látottakat, hogy az ugyanazt az élményt hozza. De vitathatatlan előnye, hogy vissza lehet lapozni, és a nem értett részeket újra olvasni, sőt gyanítható, hogy több tere van a megmagyarázhatatlan, a nehezen felfogható kibontásának.

Számbarágósabb? Lehet, mi tagadás, szükség lehet rá, mert ez a film igencsak igényli a kétszeres odafigyelést. Elsőnek a szemünket ejti rabul a rengeteg trükk, a szereplők mozgása, akrobatikus viselkedése, földtől való elrugaszkodásuk, sőt a valóságtól is. Minden trükköt überolt – nálam – az a jelenség, hogy változtatta a főszereplő – Keanu Reeves – egyik jelenetről a másikra, majd a harmadikról vissza az elsőre – a haját. Mert az hol a homlokába hullik, hol milliméteresnyire tüskésedik a fején.

Lehet, hogy ez szimbólum, de nem az a könnyebbik fajta, amelyik arra utalna, hogy most a virtuális énjét látjuk rövid hajjal, a hosszúval meg a valóságot. Nem, ettől ez sokkal komplikáltabb lehet. A „megváltó-project” kimerített minden kombinativkészséget.

De igazán nem érdemes ennél leragadni, élvezni kell, ami megmarad a zsugorított változat adta látványélményben, ha úgy gondoljuk, nem a moziban, hanem otthon nézzük meg a filmet. Ennek van előnye, hogy hasonlóan a könyvhöz, ha valami nem tiszta, vissza lehet lapozni. Egyetlen gombnyomásra.

Vannak rendezők – és producerek – akik a klasszikusok átültetésével aratnak babérokat.

Ilyen a

Szép remények

című film, amelyben Gwyneth Paltrow szépségével és Ethan Hawke reménytelen alakításával ríkatja meg a nézőket. Ennyiben dickensi a dolog, bizonyára ott a könyvben még jobban különválnak a szegény tehetség és a gazdag szépség ellentmondásai, a vágyakozás és a beteljesülés. Nagyon, de nagyon megható ez az újkori feldolgozás is, kedves bájjal meséli el, hogy a komiszkodó szerelemből miként lesz érett, bensőséges kapcsolat. És a fiúnak mást sem kell tennie ezért, mint kicsit együgyűen, mamlaszul néznie, és ocsmány képeket festenie. De túl ezen, és túl azon, hogy Charles Dickens kicsit mocorog a sírjában, még lehet ezt a filmet tapsolni és nézni is. A távolság meg oly nagy – időben –, az eredeti, és a filmbeli idő között, hogy hasonlóságot nem érdemes keresni.

Hasonló cipőben jár a Veszedelmes viszonyokat követő

Kegyetlen játékok

is. Míg az eredeti írást, a nagy francia intrikus regényt vagy tíz éve már megfilmesítették, megőrizve annak korhű jellegét, most sorsát ez a történet sem kerülte el, átröpítették a haszontalan aranyifjakat a mába és Amerikába. Itt és most keverik azt, ami magától nem kavargó eléggé, űzik kisdud játékaikat, csábítanak, csalnak, kényeskednek és ostobáskodnak. És itt is, mint az eredetiben, megtörténik a baj, a játékosból, aki győzni akar, egyszerűen áldozat lesz, saját csapdájába esik. Mert, amikor csábítani akar, megrontani és megalázni, akkor szerelmes lesz. És már nem esik olyan jól a hazugság, ami igazsággá fakul, a keserű megédesedik, és az kell a fenének.

Vagy mégis, ki lehet lépni az intrikus körből, lehet szabá-

dulni a maguk alkotta béklyóból, mégis lehet tiszta érzelmekkel élni, lehetséges, hogy a gonosz meglakol?

Hát kérem, ilyen is csak a moziban esik meg...

És még mindig szerelem. Ha nem is sírig tartó, de nagyon megható. Egy író és egy ápolónő zuhan a történelembe és egymásba a

Szerelemben, háborúban

című filmben. Ennek alapja egy író – Ernest Hemingway – regénye alapján született novella. Kezdetben tehát Ernest Hemingway megírta a Búcsú a fegyverektől – amiből annak rendje-módja szerint – el is készült egy jó kis film. Azután jött egy úriember, s megírta ennek a háttérét, mondván, hogy amit a Nobel-díjas leírt, az nem más, mint, ami vele megtörtént. Nem, mintha ezt nem sejtettük volna magunktól is, de nem árt, ha többször sulykolják, addig is szórakozunk. Ezt a filmet Sandra Bullock viszi a vállán, az ő természetessége, szépsége az, amiért engedjük magunkat meghatni, s támad fel bennünk a düh, hogy is lehet, hogy ezt a csodálatos nőt, és ezt a csodálatos érzelmet egy ilyen koponya mint Hemingway, valami kamaszos daczból, sértett férfiúi büszkeségből, engedi elmenni. Az okokat a film végén a szánkba rágiák, tudatják velünk, hogy az akkor még kezdő író mekkora sikereket ér el, még akkor is, ha nem ez a nő a múzsája. S mi jut osztályrészül ennek a fantasztikus nőnek? Hosszú élet, és egy filmszerep, amely életének legfontosabb pillanatát rögzíti, amikor megmentette az utókorok a nagy mesemondót, mert nem engedte levágni annak üszkösödő lábát. Jöhetett Spanyolország, Párizs és Amerika, meg az a végzetes puskalövés. De addig is szép volt az élet.

Bagota /ity edt

Beke Katával

beszélget Nádor Tamás

Képzeltelennek véli önmagát, bolott immár derűs szelídséggel, de korántsem mindenbe beletörődve képes figyelni s rögzíteni a vele megtörtént elképzeltetlent. Kivált, mert tudja: másokkal még képtelenebb dolgok is megesnek. Olvasó-író ember, szeret bát történetekkel, tényekkel, gondolattal, képzelettel, vagy akár puszta üres papírral szembenézni. Úgy, ahogyan már négy évesen a betűk titkára ujjongva rátalált, vagy mint a vénülő örökös vándor, aki szívdobogva még mindig a bölcsek követét keresi.

– Folytonos továbbtanulóként és tanárként élte végig eddigi életét. Ismereteit mindig újragondolva gondoltatva. Megbánta-e bármikor kíváncsiságát, vagy ha úgy tetszik, szellemi izgátságát?

– Az ember természetes állapota, hogy kíváncsi. Kíváncsi a világ egészére és részleteire, az új helyzetekre, a megszokottra. És izgága, amikor izgágának kell lennie. Illetve: voltaképp nem hiszem magamat izgágának, bár vannak, akik annak tartanak. Rövid politikusi pillanomban ezt így fogalmaztam meg: én valójában szelíd ember vagyok, csak valamiképp mindig ott találok magam a frontvonalon. Bár – fűzöm most hozzá –, ha izgátság rákérdeznél valamire, nem beletörődni abba, amit igaztalanul látok, és kimondani azt, amit igaznak vélek, akkor valóban izgága vagyok... Arra pedig, amit életem jelentős részében műveltem, legszívesebben azt mondom: tanító voltam. Előbb kollégiumi nevelő, majd középiskolai tanár. Az előbbi arra adott lehetőséget, hogy növendékeim hétköznapijaiban is jelen legyek. Iskolai tanárként pedig olyasmit és úgy próbáltam elmondani, hogy az – a közölt tényeken túl – példázaton is valamit. E kettő egysége talán hitelesítette azt, amit ismereteimből, gondolataimból, szemléletemből igyekeztem továbbadni. Főként arra próbálva rávezetni diákjaimat: olvasmányaik révén felnőttként

aligha fognak sok pénzt keresni. Ám így összehasonlíthatatlanul érdekesebben létezhetnek, mint a betű nélküli emberek. Számukra egy ismeretlen utca történelem lehet, megtelhet hajdani étellel. A tudatlan legföljebb két párhuzamos kórakás között közlekedik. Ám hogy az én tanítói igyekezetem lerakódott-e hallgatóimban, nem tudom. Amikor nagy néha efféle tapasztaltam, elmondhatatlanul örültem.

– Az írás lényegi tárgya: születés, szerelem, elmúlás, halál. Új könyve is ilyen egyszerű dolgokról szól. Megrendítő, elemi élmény után mennyire maradt azonos önmagával, s mennyivel lett más?

– Számomra, ami velem történt – infarktus, szívműtét stb. – nem is volt igazán megrendítő. Talán azért, mert az élet dolgait mindig játéknak is tekintettem. Ez pedig nagyon jó, mert közben az ember nem veszi annyira komolyan önmagát, a dolgát halálosan komolyan veszi. Mert – közhely – játszani komolyan kell. S játszani rendesen csak úgy lehet, ha betartjuk a játékszabályokat. Amikor életemben először mentem órára, hónom alá csaptam az osztálykönyvet, és azt játszottam: tanár vagyok. A Fekete-tengeren hajózva eljátszottam, hogy – akár egy milliomos – hajózom a Fekete-tengeren. Amikor egy örült eltörte kezemet-lábamat, az volt a játék, hogy törött kézzel-lábbal kórházban vagyok. Most pedig azt játszottam: infarktusom

van, etcetera. Tudtam persze, hogy meghalhatok. De ezúttal szívbetegét játszottam. Közben imádkoztam. És Isten meghallgatott. Remek embereket ismertem meg, sétáltam nagyokat a Balaton partján. Ám nem lettem más. Csak azt tapasztaltam: ilyen helyzetben, halálközelségben is jó hinni és derűsnek lenni.

– Arra se döbbsz rá, hogy a korábbiaknál jobban meg tudja különböztetni a lényegtelen a lényegtől? Vagy azelőtt is képes volt kiválasztani a valóban fontosat?

– Nagy hálával tartozom alma materemnek. A ferences gimnáziumot szabadság, derű és könnyedség járta át, ez pedig rímelt arra, amit otthon tapasztaltam. Odahaza is megmondták, mit várnak tőlem, és természetes volt, hogy az ember eszerint viselkedik. Még egészen kicsi gyermek voltam, de – nem túlzás – tiszteletben tartották az egyéniséget. Meghúzva persze a határt. Ugyanezt tapasztaltam az iskolában, s ez erővel ruházott fel a későbbiekben is. 1955-ben érettségiztem, nem kell mondanom, szükség is volt útravalómra, erre a derűs erőre. S bár aztán hosszú időre elvesztettem a hitemet, soha nem jutottam el az értékek relativizálásáig, tagadásáig. Tudtam, hogy mi a jó, mi a rossz. S boldog voltam, amikor a hitemet visszakaptam. De mindvégig, mindmáig azt tartottam/tartom fontosnak, hogy a létezésem valamit szolgáljon, ne teljék céltalanul. Fontosak tehát az emberi kapcsolatok, fontos a szeretet, fontos, hogy amit az ember tudni vél, azt derűsen, kedvesen, pontosan továbbadja. Így amikor legutóbb a betegek világába kerültem, láttam nálam sokkal súlyosabb betegek türelmét, szelídségét, jóságát és persze eszembe se jutott magamat sajnálni. Sok hibám van, mint bárki másnak, de, hál' istennek az önsajnálattal nem tartozik közük.

– Parainesis-e a Kis magyar Várásbegy, vagy úgy véli, fölösleges a tapasztalatátadás, hiszen végül is mindenkinek a kályhától kell elindulnia?

– Az infarktus előtt egészen más könyvet akartam írni. De képtelen voltam hozzákezdeni. Lustának véltem magam, hiszen kerülgettem az írógépet, mint macska a forró kását. Aztán kiderült: beteg vagyok. És olyan tizenegy hónap következett, amelyet korábban elképzelni se tudtam. Igaz, sajnos – vagy szerencsére – nekem nincs fantáziám. Nem tudok történeteket kitalálni, regényes regényt írni. Most is csak azt írtam, amit átéltem. Mert azért a magamfajta mindig figyel a világot, az embereket, a helyzeteket. Ezt tettem, mikor az oktatásügyről, a lakáskérdésről, közállapotainkról, a politikáról, vagy akár amikor olasz városokról írtam. Ezúttal sem volt tehát semmi-féle oktató szándékom. Nem intelmek könyve ez, csupán egy igaz történet, amely épp velem esett meg.

– S reménykedik-e abban, hogy akciófilmes, szappanoperás, internetes, haszonelvű világunkban kell még az ilyen történet, kell még a hagyományos olvasás?

– Említettem: meggyőződés, aki nem olvas, annak unalmas az élete. A szerzővel és művével négy szemközt találkoznunk, nincs ennél izgalmasabb, gyönyörűsebb élmény. A könyv nem láttat semmit helyettem, amit elolvasok, abba én magam lehelek, a magam módján lelket. Olvasás közben azt gondolok, érzek, képzelek, amit csak akarok. Csupán fogékonyságom, figyelmem mértékén, érettségem fokán múlik, hogy egy-egy remekmű élvezetében meddig juthatok. Mert az ember másként olvassa a József és testvéreit vagy a Háború és békét hűsz-, negyven- vagy hatvanasztendősen. Amikor négyévesen a betűk titkát megfejtettem, sebtiben elolvastam a Pinocchio-t, és boldogság fogott el. Boldog voltam, hogy ezután bármikor, bármit egyedül elolvashatok. Ez a szabadságérzet azóta is eltölt, ha egy-egy könyvbe belekezdhetek.

Beke Kata: Kis magyar Várásbegy. Belvárosi Könyvkiadó 1999. 113 oldal, ára: 980 Ft

Mici néni két élete

A hatvanas évek egyik sikerfilmjének főhőse, Mici néni, most ismét életre kelt a Ruttkai Színpadon. Tóth Judit színművésznő jutalomjátéka ez, mellyel születésnapja alkalmával Cs. Német Lajos, Géczy Dorottya, Győri Ilona, Nagy Miklós, Ruttkai Iván és két ígé-

retes fiatal, Ábel Anita és Bank Tamás társaságában megajándékozza a nézőt.

A film nagylátószöge itt egy pici színpadra szűkül. De az atmoszféra a régi, a slágerek, a ruhák, a cselekmény a hatvanas éveket idézik. Az egykor ünnepeelt operett-csillag immár

betegeskedő öreg hölgy, aki nemcsak a régi dicsőségből és az anyagiakból, de az emberi kapcsolatokból is kikopott. Hirdetésre egy ifjú párt fogad be lakásába eltartóként. S eközben váratlanul beköszönt a kései szerelem is, mely újabb bonyodalmak forrása lesz.

Mit mond egy négy évtizeddel korábban játszó darab a mai nézőnek? Örök emberi dolgokat a magányról, a lakás-

hiányról, a kis hazugságokról és a nagy érzésekről. A rutinos színészi alakítások mellett szólni kell a fiatalokról, akik természetes kedvességet kölcsönöznek a figurának.

Jó egy estére elszakadni a képernyőtől, s a régi slágerek mellett elandalodni egy szórakoztató történeten, mely egy kis derűt lop be a ködös, hideg télutóba.

Tausz A.

Mindig tudtam, hogy a XXI. század a nők évszázada lesz, mégpedig azért, mert a hagyományos mácsó férfiideál kezd látványosan működésképtelenné válni. Kis idő kell hozzá, és a modern technika jóvoltából a nő minden lesz, csak nem „gyöngébb nem”.

Ma nem arról van szó, hogy a nő is legyen hengerész, traktoros és vasöntő, ahogy az idióta bolsevisták képzeltek az emancipációt. De mára akár a számítógép mellett, akár a modern fegyverek kezelésénél, akár a tudományos kutatólaboratóriumokban, akár a műtőkben, akár a külügyminiszteri, sőt miniszterelnöki bársonyszékben, mindenhol egyenrangú fél (ellenfél? – ez még a jövő zenéje) ma már a nő és a férfi. A férfierő, mint a mácsó férfiideál alapja, lassan röhejessé válik. Keleti harcművészetekben ugyanolyan szuper egy jól kiképzett titkos ügynöknő, mint ahogy egy csaj, megfelelő fölszereléssel, ugyanúgy megmássza a Himaláját, mint egy pasi.

Persze szülni leginkább csak a nők tudnak, gyermeket nemzeni a férfiak, de ennek a jelentősége is halványul. A modern orvostudomány lassan a szaporodás terén is megzavarja a hagyományos nemi szerepeket, nincs messze az idő, amikor a gyermeket nem kell se szülni, se nemzeni: Huxley Szép új világának a tudományos föltételei szinte megvanak már, csak jogi, szociológiai, politikai kérdés, hogy a szép, új világ megvalósuljon-e.

És persze, elsősorban, pszichológiai, hogy az ember ne váljon klónozott robottá,

hogyan *(mi férfiak férfiak maradjunk, és nők a nők – szabadok, kedvesek s mind ember, mert ez egyre kevesebb...)* Rajtunk múlik, hogy a másság tisztelete ne csapjon át önmaga ellentétébe: a másság abszolutizálásába. Nehogy polgárjogi küzdelmet kelljen indítani a heteroszexualitás szabadságáért,

egy bölcsebb, anyai szemlélettel, átveszi a globális világ irányítását.

Éppen a földgolyó globális egysége követeli meg, hogy a cinikus férfracionalitás: „azt kell tenni, ami pillanatnyilag hasznot hoz!” szemlélete megszűnjön, mert ez az, amibe belepusztulunk. Hogy

Kertész Ákos
**Figyelem:
valami fontos
kezdődött!**

azért, hogy a nők szülhessenek és a férfiak gyermeket nemzhessenek, amikor mindez laboratóriumban is megoldható.

Nagyon remélem, nem tévedek, amikor abban bízom, hogy a mácsó férfiideál korszerűtlenségét egy korszerű nőideál váltja föl, melyet részben a férfiak is átvesznek. Már ma sem ritka az úgynevezett anya-lelkű apa, még ha a mi maskulin törvénykezésünk nem is akar tudni róla. Talán a női szemlélet: az utódok iránti fokozott felelősség, az empátiára való nagyobb hajlam, a rideg racionalitás – mely végső soron irracionális, hisz a bioszféra elpusztításával az Életet magát is elpusztíthatja –, fölváltása

a férfias „vagy-vagy” észjárás mellett (valami vagy A, vagy non-A, harmadik lehetőség nincs), érvényt szerezzen az „is-is” szemlélet: lehet valami egyszerre A is meg non-A is – ahogy ezt már régen tudja a modern fizika, matematika, biológia. Hogy már ne a férfiak döntsék el, mi legyen a nő testében fogant magzattal, hanem a legilletékesebbek: a nők.

Nagyanyám kilenc gyermeke közül mindig a mihaszna kisebbik fiát pártfogolta. Miért?! – kérdezték fölhaborodva a testvérek, amikor ő érdemlí meg legkevésbé. A nagymama csak mosolygott. De ő van legjobban rászorulva, mondta. Ez az asszonyi irracionalitás hiányzik na-

gyon a hagyományos férfivilágból. Ha létezik *ewig Weibliche*, akkor az valami hasonló.

„Csaknem egyhangúan fogadta el a francia nemzetgyűlés a paritási törvényt, amely egyenlő esélyt hivatott biztosítani a politikai szerepre pályázó nőknek és férfiaknak. A jogszabály – amely érvényes például a pártlisták összeállítására – Európában páratlan rendelkezés.”

Ennyi az MTI-hír. Én sem vettem volna észre, ha Kóródi Mária nem hívja föl rá a figyelmem a Népszavában. Ez a jogszabály van olyan jelentős, mint egy újabb francia forradalom. Persze, a gyakorlati megvalósítása nem lesz könnyű. De van egy igazodási pontunk, egy elvi etalonunk. Végül is a „szerepd felebarátodat, mint önmagadat” gondolatát először Mózes harmadik könyvében írták le úgy három és fél, négyezer éve. Jézus ezt tartván a legfőbb törvénynek, tanítása egész rendszerét erre alapozta.

Őn, tisztelt olvasó – elnézészt az indiszkrécióért – 2000 évvel a Názáreti után képes úgy szeretni felebarátját, mint önmagát? Vagy legalább – megpróbálta már?

Az Egyenlőség, Testvériség, Szabadság eszméi kétszáz évesek. Mit valósított meg belőlük az emberiség? Vagy akár csak az úgynevezett euro-amerikai kultúra?

Mégis: ha egyszer kiszabadult a szellem a palackból, nem lehet többé visszagyömöszölni.

És valami fontos megint elkezdődött ezzel a francia rendelkezéssel.

Az illúziók legeslegújabb elvesztése

Balzacot mostanában nem olvassák, pedig aki olyan könyvre vágyik, melynek – irodalmi értékein túl – megvan a maga sajátos aktualitása is, jól teszi, ha hozzá fordul, a gyéren csordogáló újdonságok közt ugyanis épp ilyet nemigen talál. Nekem például kifejezetten feltűnt, hogy egyszerre milyen sokan lettek közéletünkben (az úgynevezett „szellemiben” meg pláne) a Lucien de Rubempré-k, akik az egyik politikai végtétől elrugaszkodva mindenféle gátlás, szegény vagy szeméremérzet nélkül egyszerűen kikötnek a másik végtélnél, s mégcsak az átmenet fokozataira sem ügyelnek. Aki egyik nap a Népszabadság főmunkatársa, másik nap már a kormány támogatását élvező sajtóban fröcsög, uszít, rágalmaz, s tesz túl még azokon is, akik eleve, vagy nálánál régebben működtek ott. Még az effélék mozgásának iránya is megfelel a Balzac leírta sémának: mindig balról tart jobbra, és sohasem ellenkezőleg. Az is kísérteties, hogy ezt Balzacnál is egy újságíró pályája szemlélteti: Lucien de Rubempré, ha már nem emlékeznek rá, a Journal des Débats munkatársaként csinál gyors karriert. Igaz, Balzacnak ködös álmokképe sem lehetett a televíziós újságírókról, akik előbb a jó értelemben vett baloldaliság képernyős megtestesítői, majd hirtelen átváltoznak a konzervatív keresztény középosztály alázatos mikrofonállványává, de ez a lényegen mitsem változtat. „Csak két párt volt akkor, királypártiak és szabadelvűek” – jellemzi a helyzetet az író – „Ugyanaz a gyűlölet két formában”, vagyis neki mindkettőről megvan a véle-

ménye. Ez az egy megjegyzés is érzékeltethet valamit abból, mitől időszerű Balzac most is: a jelenségek legbenső lényegével volt tisztában, s ezért nem is tud elavulni, amit írt. „Olyan ember vagyok, aki föltétlenül engedelmeskedik a hatalomnak” – mondja egy Petit-Claud nevű, landolásra kész ajánlkozó, és odaát így hangzik a válasz: „Ez kell ma nekünk!” S hogy félreértés ne legyen, miféle kikötések járnak a másfelől jöttek befogadásával: „Ön a kormány mellé akar állni” – mondják Petit-Claudnak – „Tudja meg hát első alapelvét: sosem derülhet ki, hogy a kormány hibázott”. Luciennel még a mából nézve naivnak mondható tizenkilencedik század elején történik meg mindez, csodálkozók hát és össze is omlik attól, hogy miután átállt a másik párthoz, régi közegében megvetik, támadják, sőt, szóba sem állnak vele többé. „Lucien első lépéseinek HEVES szabadelvűsége és voltaireianizmusa után lett DÜHÖDT királypárti, egész súlyával nyomta hát az ellenséges érzés” – közli velünk Balzac. Azt is elképesztően pontosan tudja, hogy megy az ilyesmi: „Az újonnan jötteknek hosszú ideig kell a hűségüket bizonyítani, míg a párt megbízik bennük”. Ilyenkor kapja el a „gépszíj” a neofitákat, vagy ahogy Balzac mondja: „Ezeket az ifjú elméket teljesen elaljasította a pro és contra válogatása”. S közben oly bőszen igrkeznek megmutatni a kormánynak használhatóságukat, még saját új táborukon belül sincs könnyű dolguk: „Az újságírók ezernyi titkos gonoszságot követtek el, hogy bemártsák egy-

mást a hatalmasok előtt”. Ilyenkor keletkezik némi nosztalgia az átpártoltakban, a kissé részrehajló Balzac szerint ugyanis „... a szabadelvűeknek semmi okuk nem volt ilyen belső harcokra, mert messze voltak a hatalom kegyétől...” Azt hiszem, ezzel véletlenül épp arra tapintottam rá, amiben Balzac nézete mégiscsak elavult: a hatalomtól ugyan ma is messze vannak a szabadelvűek, de már ami a belső harcokat illeti... Mindegy, azért a lényeg az ez nem befolyásolja, ma is megeshet a mostani Lucienekkel, hogy „valamilyik miniszter azt hiszi, az átpártolás pórása eléggé leköti és a pokolba küldi őnt”, mert – ez is szó szerinti idézet – „a megtért báránynak nincs akarata, ha nem tetszik neki a monarchia és a vallás, visszatérhet régi táborába”. Már most a monarchia is, a vallás is behelyettesíthető bármely mai magyar politikai rögeszmével a jobboldalon – csak hogy a visszatérés esélye egyenlő a nullával, igaz: Balzacnál is az. Még azok járnak a legjobban, akik eleve sem hittek semmiben, hanem csak a mindenkori konjunktúrát követték. Az illúzióval rendelkezők számára, mint a mi mostanában jobboldalivá lett ex-szabadelvű sertepertelőink, keserves lecke ezt tudomásul venni. Pedig Rhétoré herceg tanácsa mintha ma is megfejtést kínálna némelyek viselkedéséhez: „Azért legyen szabadelvű” – tanácsolja Luciennel – „Hogy drágábban fizettesse meg csatlakozását a királyhoz!” S ezzel még mindig nem hatoltunk igazán a dolgok felszíne alá. A nagyobbik kérdés nem az, miért váltanak pártot egyesek, sokkal inkább az, minek az elvégzése kedvéért van szükség rájuk? Balzac – csodák csodája – ezt is tudja: „Kétféle történelem van: a hivatalos, hazug történelem, amit tanítanak, aztán a titkos történelem, amelyben megvannak az események igazi okai, egy szégyenletes történelem”. Ha kizárólag miniszterelnöki tanácsadók terjesztik igazságként az utóbbit, az vaj-

mi kevés, kellenek olyanok is, akik aprópénzre váltják és nap mint nap sulykolják, apró (kiagyal, de ügyesen hihetővé sá-tírozott) történetekkel alátámasztják – most éppen, amikor ezeket a sorokat írom, azt illetően, hogy milyen jó is volt nekünk, amikor német csapatok voltak Magyarországon, s mennyire meg kell a szívnek hasadnia, hogy 1945 februárjában elmenni kényszerültek. A maradék illúziók végső elvesztésének napjait éljük, s ez talán a legmélyebbik rétege a Balzac-regény időszerűségének: két rendszerrel ezelőtt, apáink generációja még reménykedhetett abban, hogy bár minden rossz körülöttük, van még egy addig ki nem próbált társadalmi forma, s az az egyenlőség és szolidaritás társadalmala lesz. Aztán jött négy évtized és ebbe vetett illúzióink is semmivé foszlottak – valami más valósult meg álmaink helyett, de megint bízhattunk valamilyen: ha majd ezt a rendszert is egy másik váltja fel, az már a demokrácia és a mindenki felemelkedésének világa lesz. Ennek tíz éve és a tényleges helyzetet mi sem jellemzi annál jobban, hogy az Elvesztett illúziók megint aktuális olvasmány.

Balzac: Elvesztett illúziók (Megjelent először 1837-ben, magam a Magyar Helikon 1963-as kiadását használtam)

György Péter

Radnóti Miklós

Németh Gábor, műsorvezető: – *Az Osiris Kiadó gondozásában eddig ismeretlen Radnóti-fényképeket tartalmazó album jelent meg. A fotókat Bókay László gyűjtötte össze.*

Csorba Csilla, művészettörténész, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársa: – Ezek a képeken a természetrel együtt élő Radnóti láthatjuk, aki kisebb társasággal, barátaival, feleségével kirándul, síel, evez, teniszeznek, úszik, labdázik, napozik. Eddig talán azt gondoltuk róla, hogy jobban befelé fordul, csak önmagának, a verseinek élő ember volt. S ezekből a képekből, ebből az albumból az derül ki, hogy szerényen visszahúzódva, ugyanakkor nagy társasági, baráti kört tartva élhetett Radnóti.

Zsidai Péter: – *A beállítottakon, a portrékon illetve a társas fotókon észre lehet-e venni valamit azokról a változásokról, amelyek az életében bekövetkeztek?*

Cs. Cs.: – Fantasztikus dolog, hogy az ember valakinek a halála

után negyvenhat évvel egész tucat eredeti képet tarthat a kezében, amit még soha nem látott. És végtekinthet egy életen. Milyen változáson megy keresztül. Le lehet vonni ebből, hogy melyek voltak életének a mosollyal teli periódusai, ahol örömmel élte az életét, ahol a szerelem, a barátság volt a meghatározó. Könnyebb évek voltak talán anyagilag is. Sikereket ért el költőként, kötetei jelentek meg. Ezek a képek meghittséget és örömet árulnak el. Ahogy megyünk előre az időben, annál zárkózottabb, szomorúbb vonásokkal telik meg az arca. És hát az utolsó, a 40-es években készült képeken látszik rajta a fáradtság, az elkeseredettség, a munkaszolgálat borzalmi is ráírják a nyomukat az arcára. Az utolsó képei egy kiábrándult, megtört ember benyomását keltik. Természetesen ezen rajta lehet a napi fáradtság, a napi szomorúság is.

Zs. P.: – *A képek nagy része mégis derűt áraszt. Egy olyan Radnóti-t látunk, aki például homokból készült autóban ül a tengerparton.*

Liptay Katalin, műsorvezető: – *„Semmi se volt s nem is lesz immár sosem nekem./ merengj el hát egy percre egy gazdag életen./ szivemben nincs harag már, bosszú nem érdekel./ a világ újraépül, – s bár tiltják énekem, / az új falak tövében felhangzik majd szavam./ magamban élem át már mindazt, mi bátravan...” Radnóti Miklós Sem emléks, sem varázslat című, 1944. április 30-án írt verséből való ez a néhány sor. Ez az Osiris Klasszikusok sorozatában jelent meg a közelmúltban a költő összegyűjtött verseinek és fordításainak kötete. A szöveggondozó – szerkesztő Ferenc Győző költő, akit Gartner Éva szövegezte meg.*

Gartner Éva: – *Most, hogy Radnóti összegyűjtött verseinek új kiadását kezembe vettem, olyan versekre bukkanok, amelyek szinte ismeretlennek tűntek. Elővettem az én régi kis kötetemet, s abban is benne vannak! Amikor az ember azt hiszi, hogy már nagyon ismer valamit, voltaképpen megáll a megismerésben.*

Ferenc Győző: – Valóban. Nekem az olvasás a szakmám, mégis, azt a luxust, hogy egy költő összes verseit az első betűtől az utolsóig elolvassam, csak ritkán engedhettem meg magamnak. Ahhoz megbízás kell, feladat. Majdnem tíz éve készítettem egy Radnóti-válogatást az Európa Könyvkiadónak, és akkor egyvégében elolvastam Radnóti lírai életművét De az mégis más volt, mint ez a mostani: ott figyelembe vettem az iskolai tananyagot, azt néztem, mely versek rajzolják meg a leghűsebben a költő karakterét. Most, amikor a versek szöveggondozását

végeztem és vissza kellett menni az első kiadásokhoz, sőt, a kéziratokhoz, másfajta, bensőséges kapcsolatba kerültem a versekkel. Sokkal többet megtudtam arról, ami engem igazán érdekel, hogy a költő hogyan csinál verset.

G. É.: – *Persze, hiszen a titkokat keresi...*

F. Gy.: – És hogy a csoda hogyan keletkezik: valaki összerak hatvan-hetven, száz szót és ebből a halmazból halhatatlan vers válik. Másvalaki is összerak ugyanennyi szót, és azonnal felledhető. Mi ennek a jelenségnek az oka? Ilyenkor, a kéziratokkal, ékezetekkel, szójavításokkal való foglalkozás során van rá mód, hogy ezt megvizsgáljuk De persze Radnóti költészetének nemcsak ez a technikai oldala érdekel. Hanem egész jellege. Vannak költők – ilyen például Csokonai, Arany, Weöres – akik, hogy úgy mondjam, enciklopédikusak. Költészetük a világ teljességének illúzióját kelti, bármikor fordulunk hozzájuk, valamelyik hangjuk megszólít. Vannak aztán olyan költők, mint Radnóti, Pilinszky vagy Lator, akik korlátozzák önmagukat: talán ezáltal fokozzák művészetük intenzitását. Ezt nem bírálként mondom, hanem éretnyként. Lépten-nyomon megütött az a magasszintű költészettechnikai tudás és jó ízlés, ami Radnóti műveiből sugárzik. Közismert, hogy formaművész volt, kiváló műfordító, aki a mesterség minden csínját tudta Ahogy mondanunk szokás, bármit meg tudott csinálni. De nem csinált meg min-

Cs. Cs.: – Jó néhány érdekes képet lehet ebből az albumból említeni. Olyasmi derül ki belőle, hogy a humorhoz is nagyon nagy érzéke volt. Talán a fényképhez is, mint műfajhoz. Egy csomó olyan főlvétel található benne, ahol előre jól beállított jeleneteket látunk, illetve több negatívól összemontírozott képeket. Van egy kép, amelyen mintha egy tükörben egyszerre három arca jelenne meg. És vannak az álarcosbálokon készült képei, van amikor fagyaltot nyalogat, van amikor fölmászik egy pózna tetejére, sielésen vannak elesést imitáló képei, futballozó képek. Ha az ember nem tudná, hogy milyen sorsa lett a költőnek, akkor azt mondaná, hogy egy rendkívül harmonikusan élő embernek a családi, baráti fényképalbuma ez.

Zs. P.: – *Azok is beállított képek lehetnek, amelyeken különböző pózokat látunk részéről? Gondolok a cigarettás írói zsánerképekre.*

Cs. Cs.: – Azt hiszem, mindenki pózol egy kicsit a fényképezőgép

előtt. Ezt le is írta, eljuttassa egészen fiatal korában, hogy milyen lenne ágyban párnák közt meghalni. De ezek egészen más pózolások, mint ahogy, mondjuk, az Ady generációja egy fényképezőgép lencséje előtt pózol, ők eladták az író vagy a költő imidzsét. Itt egy humoros, ironikus, jópofa embernek a vidám szereplését látjuk a fényképezőgép előtt. Így is örökítetek meg engem! – ez van benne. De talán nem annyira az utókorra gondolva, mint ahogy ez Adynál volt, aki magát tudatosan készítette arra, hogy a közönség, a halhatatlanság számára a „nagy” költő képe maradjon meg.

Azt hiszem, vizuális kultúránkhöz nagyon hozzátartozik, hogy sokszínű képpel rendelkezünk az írókról a fotók segítségével, amely műfaj már egy kicsit öregedőnek látszik a digitalizált képek korában. De ma még ez az egyetlen igazi dokumentum az életről, ami elmúlt.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. január 29-i adásában.)

dent: sem a formabontásban, sem a formai játékokban nem esett túlzásokba. Ezen csak ámulunk, hiszen manapság ennek épp az ellentétét tapasztaljuk. Radnótinak remek humora volt, s ezt olykor szelíden megcsillantja verseiben. De ízléstelen szöveccet nem követett el az olvasók ellen. Nagyon kevésbé engedett a korstílus hatásának, ez lehet az egyik oka, amiért olyan időtlennek és időtállóan éreztük. Örök modern. A megalkuvás nélküli jó ízlésnek ez a magas foka lenyűgöz. Radnóti Miklósné jóvoltából sok kéziratot olvastam át. Láttam, hogy Radnóti folyamatosan javította verssorait, az írás lételeme volt. Születtek ebből tollpróbák, tréfás alkalmi versek, csakhogy azokat tollpróbának, tréfás alkalmi verseknek tekintette, amelyek kávéházi társaságban szórakoztatóak, de a nyomtatásra szánt vers, az azért más. A visszafogottság, amely természetesen nemcsak a versnői szabályok betartását, hanem sokkal inkább a gondolkodás fegyelmeztételt jelent, soha nem látványos. De versei ötven-hatvan év után is végérvényességükkel ütnek szíven.

G. É.: – *...és a dolgok látásának fegyelme is benne van. A Razglednicák ennek klasszikus példája. Apám mesélte, hogy Baján találkozott az első bori századdal, és amikor meglátták őket, az egész század parancsnokostul, mindenestül megszökött. A boriak láványa volt a végső lövés.*

F. Gy.: – A borzalom teljes mélységében ott van e költeményekben, amelyek ugyanakkor

kristályos műalkotások. Megrendítő az utolsó kéziratok sorsa. A bori táborban írott versek egy részét sikerült hazajuttatnia. Láttam a sárguló papírlapokat. A Bori noteszben öt verssel több van: ez az öt a Gyökér és a négy Razglednica. Ezek csak a notesz lapjain maradtak fenn. A notesz lapjain az írás egy része olvashatatlanra azott a föld alatt. Ez az öt vers azonban tisztán olvasható. Nem vagyok fatalista, vagy misztikusnak sem gondolom magam, mégis, mi ez, ha nem csoda. Az emberiség szégyene legtisztább művészi dokumentumainak meg kellett őrződniük. Radnóti nem kereste a könnyebb utat. Nem menekült, hanem szembenézett. Nem is tehetett másként, jelleme miatt sem: rituális áldozatot mutatott be, föláldozta életét. A verseket olvasva azt érzem, hogy a sugárzó léletszeret mögül végtelen szomorúság hallatszik: olyan világban, ahol ilyen dolgok megtörténnek, nem lehet élni. A mai, viszonylagos béke embereinek kevésbé végtelen élethelyzeteiben is példászerű Radnóti szelíd radikalizmusa. Nem munka-, csak úttörőtáborbeli emlékképem, amikor valaki csomagot kap, és tömi magába a süteményt, miközben a többiek nézik. Tényleg jólesik, elégedettséggel tölt el, hogy nekem van, másnak meg nincs? Radnóti Miklós személyes tragédiájából formált életműve költészetben túlivelkedésmintát is ad.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. február 5-i számában.)

Libri sikerlista

2000. január 28. – február 10.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

1. Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2000.
Dokusoft

2. Kepes András:
Kepes krónika – beszélgetések
Park Könyvkiadó

3. Závada Pál:
Jadviga párnája
Magvető Könyvkiadó

4. Lengyel László–Várszegi
Asztrik:
Beszélgetőkönyvecske
Helikon Kiadó

5. King, Stephen:
A sötét torony 4. –
Varázsló és üveg
Európa Könyvkiadó

6. Eco, Umberto:
A rózsza neve
Európa Könyvkiadó

7. Ottlik Károly:
Protokollkódex
Dinasztia Kiadó

8. Anne Frank naplója
Park Könyvkiadó

9. Orwell, George:
Hódolat Katalóniának
Cartafilus Kiadó

10. Bagyinszki Zoltán:
Kastélyok és paloták a
történelmi
Magyarországon
Mikes Kiadó

11. Rejtő Jenő:
Megyek Párizsba, ahol
még egyszer sem
haldokoltam
Szukits Könyvkiadó

12. Lazenby, Gina:
A Feng Shui kézikönyve
Park Kiadó

13. Barokk stílus
Vince Kiadó

14. Maclaine, Shirley:
Találd meg önmagad 9.
Édesvíz Kiadó

15. Druon, Maurice:
Az elátkozott királyok V. –
Franciaország nőstény-
farkasa
Európa Könyvkiadó

16. Attenborough, David:
A madarak élete
Kossuth Könyvkiadó

17. Druon, Maurice:
Az elátkozott királyok VI.
– Liliom és oroszlán
Európa Könyvkiadó

18. Follett, Ken:
Az ígéret földje
Zagora 2000.

19. Stone, Katherine:
Újra együtt
General Press Kiadó

20. Erős Zoltán:
Fejjáték I–II.
Saxum

A General Press üzenete

Valószínűleg minden könyvkereskedő tudna anekdotázni arról, hogy mi mindent üzennek az olvasók a kiadónak, és ezeknek az üzeneteknek a nagy többsége még a nyomdafestéket is elbírja. E sorok írójával esett meg tizenöt–húsz évvel ezelőtt, hogy egy mérges hölgy követelte tőle a kis antikváriumban nagy hangon, hogy haladéktalanul tájékoztassa a Zokogó majom szerzőjét, Bálint Tibort arról, hogy ama bizonyos cukrászda, amely a regény egyik helyszíne, Kolozsvárnak nem abban az utcájában volt, ahová az író „helyezte”, hanem egy másikban. Az is kiderült, hogy a Magvető Kiadótól pedig azt várja, immár a pontos információ birtokában azonnal megjelenteti a mű javított kiadását. E sorok írója most – sok évvel később – töredelmesen bevallja, hogy sem Bálint Tibornak, sem a Magvető Kiadónak nem adta át az üzenetet.

A könyvkereskedők és a kiadók kapcsolata persze sokkal több, mint egy hasonló üzenet átadása. Ezt tudja a General Press Kiadó is, emiatt törekszik könyvei népszerűsítéséhez megnyerni a könyvesbolti dolgozókat, és e sorok megírásának vállalt célja, hogy felmutassa a jó példát. A General Press Kiadó a Libri Könyvkereskedelmi Kft. könyvesboltjaiban dolgozók között versenyt hirdetett, természetesen azért, hogy könyveiket az eladók még szívesebben ajánlják a vásárlóknak. Ez egy értelmes cél a mai „piacgazdasági” világban, s ami a fontos, ezt a célt emberi módon kívánja elérni. Mert vegyük észre: az emberi kapcsolatra alapoz, az emberi hangra számít, a személyességet akarja elérni. A vevőből így lehet olvasó, az eladóból kereskedő: két ember beszélget a könyvekről... s egyszer csak szóba kerül a General Press legújabb kiadványa.

M. J.

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi,
időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvárúházbán

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127
Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes
választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

Századvégi portrék

Kortárs Magyar Művészeti Lexikon 1, A–G
Enciklopédia Kiadó, 10 000 Ft

Örök szomorúságom marad, hogy annak idején nem érettségizhettem művészettörténetből: csupán egy esztendőn át tanult tárgyból erre nem adott lehetőséget a szabályzat. Pedig már azt is szépen megálmodtam, hogy kedvenc tételeimet – a román kor művészetét és a kortárs magyar köztéri szobrászatot – húzom, s nevek és elméletek garmadájával kápráztatom el kedves, jovialis (eredendően nem is ebben a tárgyban otthonos) tanárunkat, valamint a tisztelt bizottságot. Bánatomat épp tanárunk csitította azzal, hogy kevés és kétes értékű (volt, akkor) a szakirodalom, főképp a lexikális információ-állomány. S ezt sajnos nem lehetett vitatni – nem csupán az 1960-as évek közepén: még legalább egy-másfél évtizedet kellett várni az idevágó hazai publikációk – a fordítások és az eredeti munkák – gyarapodására, színvonal-emelkedésére.

Néhány rövidebb elvi eszmefuttatásból, mai magyar képzőművészeti alkotások elemzéséből, baráti fölkérésre tartott kiállítás megnyitók szövegeiből mégiscsak összeállt az idők során egy paksaméta „érettségi-pótló” írásom, ám máig úgy érzem – s ez persze igaz is –, hogy az irodalom, a színház, a film világából ki-kimerészkedve legföljebb csak óvatosan kóstolgathatom, amit a festészet, a szobrászat, a grafika, a fotóművészet kínál. S mindig rám fér a tárgyi, adatbeli, a röviden eligazító segítség.

Nos, az *Enciklopédia Kiadó* sok ezer – hosszú távon több tízezernyi – érdekelt és érdeklődő segítségére sietett, amikor – az A és a G betűk közé tartozó címszóállományt felölelő első kötettel – megkezdte a *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, e pártját ritkító és „össze-európai” szemmel nézve is példaadó munka közrebocsátását. *Fitz Péter* főszerkesztő és *F. Al-*

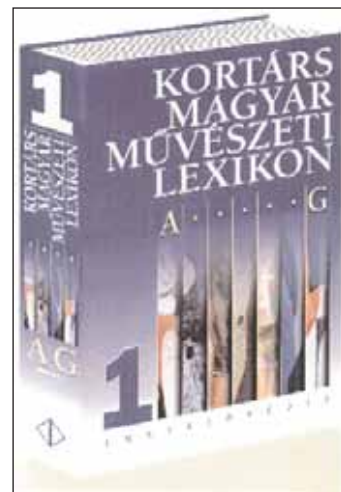
mási Éva felelős szerkesztő irányításával hét-nyolc esztendő koncipiáló, alapozó és összehangoló tevékenység előzte meg a sok tucat szakértő közreműködésével létrehozott indító tomsz megjelentetését. A munkatársak között legjobb művészettörténészeink, kritikusaink, specialistáink szinte mindegyikét megtaláljuk (azoknak a lexikográfusoknak egyikét-másikat is, akik az előzménynek tekinthető kisebb vállalkozásokat jegyezték). Tiszta, tömör, szakszerű beszédmód jellemzi a szócikket, melyek megadják a legfontosabb életrajzi eseményeket, egy-egy életmű inkább ismertető, mintsem értékelő leírását, a különféle kiállításformákon történt szerepléseket, s a vonatkozó recepciós irodalmat. A könyv egységes, olvasmányos, olykor esszéisztikus hangneme, vonzó, szuverén benső világa – mert a jó lexikon ezzel is bír! – alighanem a szerkesztők a szigorú tudományosságából sosem engedő, tapintatos összesimító törekvéseinek is köszönhető.

Mit is jelent a *kortárs* kifejezés? Az 1945 után – akár csak rövid ideig is – aktív művészek felsorakoztatását. Természetesen így – a gazdag oeuvre-ök, a szerencsésen hosszú életutak, bizonyos iskolák révén – a XIX. század utolsó harmada, s főleg a XX. század első fele is jelen van, vagyis a lexikon valójában (ekképp is) többet ajándékoz olvasójának, mint amennyit a címe ígér. (A szakmai kulcsszó a *dokumentálhatóság*.)

Természetesen még e tágasságon belül sem garantálható a hiánytalan teljesség. Nincs olyan lexikon, amelyből ki ne maradna talaki vagy valami. Szívesen találkoztam volna az idős mesterek közül az 1915-ben született Bartha Zoltán festőművész – egyben a Rudnay-hagyaték hűséges sáfárja – nevével. Itt lenne a helye a kö-

zépnemzedékből Deák László költőnek, aki festőművészként és filmesként is eredményesen serénykedett, kiadóvezetőként pedig fölvállalta a *KMML*-ből sem hiányzó *Balkon* című művészeti folyóirat gondozását. De ne a kifogásokkal hozakodjunk elő (bár megemlíthetném még némely ellentmondások zavaró voltát, vagy azt, hogy például a *B.A.V.* monogramú szerzőt a könyv íróinak listája alapján nem sikerült azonosítanom). Sokkal fontosabb, hogy a szép küllemű, jó fogású, előnyös tipográfiájú lexikon monumentális körképet nyújt – az adatok és a sűrített jellemzések nyelvén megfogalmazva – képzőművészetünk félmúltjáról és jelenéről. Művelődés- és kortörténet is kikeredik a címszavakból – mi mindent mond el közvetve a Bercsényi Kollégium, e hajdani avantgárd szellemi központ minikronikája, a computer art és a conceptual art ismertetése, az Erdély Miklós élet- és pályarajz! Megkülönböztetett, átsugárzó fontosságuk van a „nagycímszavaknak” (noha a lexikonok köztársaságában egyenrangúság áll fenn a két-száz sort vagy öt kurta sort magukénak tudó személyek között): a Bálint Endre, a Barcsay Jenő, az Egy József címszónak, s megannyi másnak. A képzőművészet nagy ágazatai mellett a fotóművészet, a művészkönyv-alkotás (s egy-két „kisipar”) sem szorul háttérbe. Rengeteg meglepetéssel, új ismerettel szolgál az enciklopédia – elég talán a Cornell Capa- (tehát nem a szomszédos, „testvéri” Robert Capa-) szócikkekre utalni. A lexikális summázatok rövidegük ellenére sokfelé mozdíthatják a tudást és a kíváncsiságot (Ciupe Mária Sarolta [Király] szócikke példának okáért a román Ciupe művészcsalád munkásságának irányába).

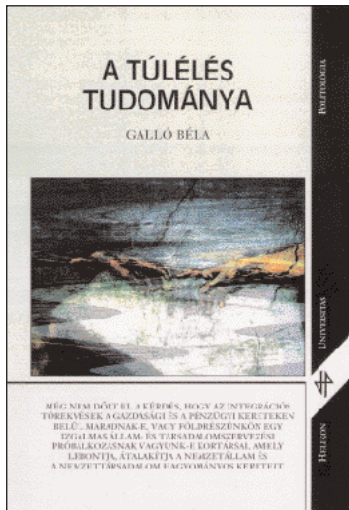
A kötetben főszerep jut az elsőrangúan válogatott és nyomdailag is magas színvonalon megjelenített illusztrációs anyagnak. A *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon* mint „album” is megállja a helyét – ebben a vonatkozásban is szép és tanulságos. Egyenletes figyelmet fordít az átfogott dekádok

mindegyikére, s a különböző művészeti ágakra és törekvésekre is. (Nekem tán csak Felekiné Gáspár Anni „legendás” *Fütyös kalauznője* hiányzik – ha hiányzik: részben azért, mert a megfelelő oldalon épp ott látható Félegyházi Lászlótól az 1950-es festmény, a *Bútorgyári sztahanovista*; s mert a szocreál kalauznőnek – részint az Esterházy Péter-életmű kapcsán – szövevényes utólélete van. Lássá, aki még nem látta.)

Századvégi portrékat vonultat föl új lexikonkincünk (a szókapcsolatot Balás Eszter szoborsorozatából kölcsönözöm): miként látja ma a szaktudomány – a lexiko gráfia keretei között – a századnyivá növő, 1945 utáni félszázadot a képzőművészet világában? Nem pusztán alkalmi használatra: breviáriumszerű olvasgatás céljára tartom polcomon e regényesnek is nevezhető adattárat. Személyes hangon kezdem, úgy is fejezem be: a *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*-ból tudom meg, hogy a különös egyéniségű festőművész, családunk barátja, ki egy régi vasárnapon, mindössze az ebédre kért és elfogadott egy tál rizsért cserébe, vázolni kezdte öcsém, s jómagam portréját, majd a készülő művet és a két megszeppent, dermedten ülő kisgyereket hátrahagyva, lobogó hajjal elvágott – nos, ez a művész utóbb meg sem állt az Amerikai Egyesült Államokig, s most idős mesterként ott él; megkezdett alkotását tehát már aligha fogja befejezni.

Tarján Tamás

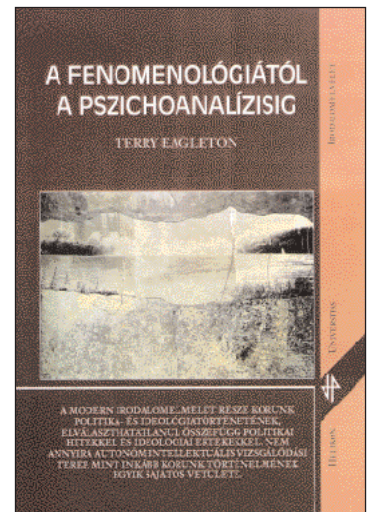

Galló Béla
A túlélés tudománya
(Helikon Universitas)
 1680 Ft

A szerző kötetében bemutatja, hogy miként látja az ezredforduló világát a nemzetközi politikai viszonyok elmélete. „Még nem dőlt el a kérdés, hogy az integrációs törekvések a gazdasági és pénzügyi keretek között maradnak-e, vagy föld-részünkön egy izgalmas állam- és társadalomszervezési próbálkozásnak vagyunk-e kortársai, mely lebontja a nemzetállam és a nemzetállam-sadalom hagyományos kereteit.” – írja Galló Béla, a politikatudományok doktora, a Magyar Hírlap publicistája.

Terry Eagleton
A fenomenológiától a pszichoanalízisig
(Helikon Universitas)
 1880 Ft

A magyar irodalomról való gondolkodáshoz is nyújthat messze-menő következményekkel járó új szempontokat Terry Eagleton irodalomelméleti műve. A szerző elméleti alapállása, hogy „a modern irodalomelmélet része korunk politika- és ideológiatörténetének, elválaszthatatlanul összefügg politikai hitekkel és ideológiai értékekkel. Nem annyira autonóm intellektuális vizsgálati terep, mint inkább korunk történelmének egyik sajátos vetülete.”

Galló Béla *A túlélés tudománya* című könyvét február 29-én délután fél hatkor a Helikon Könyvesházban Balogh András professzor, az ELTE tanszékvezető egyetemi tanára mutatja be. A könyvbemutatóra minden – politika iránt érdeklődő – olvasót szeretettel várnak.

A könyvek megrendelhetők a Helikon Kiadónál 1053 Budapest, Papnövelde utca 8. Telefonon Borbíró Zsókanál és/vagy Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolhatók a Helikon Könyvesházban: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

A Sunbooks Kft. újdonságai

A te világod/Passage – Novum
 A gyermeki alapműveltséget megalapozó ismeretterjesztő enciklopédia, 4500 Ft

Egyetemi és főiskolai kalauz/Greger-Delacroix
 A magyar felsőoktatás kézikönyve, 1600 Ft

Szűnyog ül a fűben
 Versek, mesék gyerekeknek és nagymamáknak, 770 Ft

Szürke fények/9s Műhely
 Benkő Imre fotóalbuma: Budapest 1970–1999, 2600 Ft

Interjú/Útmutató
 Az interjú fajtái és módszerei, Változó világ sorozat 28. kötet, 390 Ft

Se többet, se kevesebbet/Útmutató
 Betegségek és egészséget védő tényezők ismertetése, 1280 Ft

Pénzvadászat/Csekő László
 Egy könyv az életbiztosításokról, 990 Ft

Kétezer gondolat 2000 kapujában/Klisé
 Hírességek gondolatai az ezredfordulóról, 2990 Ft

A finn szauna/Finn faház Kft.
 A finn szaunáról és a szaunázási kultúráról, 2800 Ft

Kresz könyv az életért, a biztonságért 2000, 1600 Ft

Test könyv az életért, a biztonságért 2000, 860 Ft

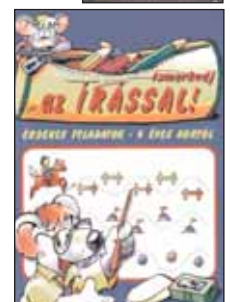
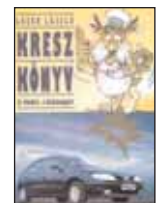
Ismerkedj az írással/Passage

Ismerkedj az ellentétekkel/Passage

Ismerkedj a számolással/Passage

Ismerkedj a formákkal/Passage

Nélkülözhetetlen fogalmakkal megismertető jól érthető, vidám füzet óvodásoknak, 590 Ft/füzet

Hatalmas könyvválasztékkal (több mint 500 kiadó – 7000 cím) várjuk vásárlóinkat 1200 nm-en! Telefonon, faxon rendelt árúját gyorsan és olcsón házhoz szállítjuk.
 Címünk: 1158 Budapest, Késmárk u. 9. (Agritek-telep) Telefon: 417-3438, 417-3439,
 Fax: 417-3441 E-mail: sunbooks@matavnet.hu Nyitva tartás: H: 8–16h, K-Cs.: 7–17h, P.: 8–14h

Agyafúrtak és lagymatagok

Romantikus minták és fordulatok – nyersebben klisék – köszöngetnek vissza a bájosan vagy ormótlanul vastag lektűrök híveinek ebből a három friss mutatványból. Mindegyik könyvet tapasztalt, szórakoztató olvasmányokkal is foglalkozó kiadók bocsájtották közre, mulandó papíron, szemkímélően szellős tipográfiával.

A Világsíker sorozat tizennyolcadik kötete viszonylag ifjú angol szerző, *Lee Child* alkotásával csábítja közönségét. A *Ne add fel könnyen* című thrillerben világuralmi (egyszer mind az ugyanezen objektumot megsemmisítő) tervekkel lép színpadra egy neonáci vezéregyén. Mindvégig irányítaná is az egyre veszélyesebbé csomósodó cselekményt, ha engednék. Idióta elképzelése (az USA festői Montana államában) megvalósulna a hadsereg és egyéb fegyveres testületek szeme láttára, ha az elnök túsul ejtett keresztlányával együtt véletlenül nem lenne kénytelen elfogni egy igazságszerető, cowboy-lelkületi hímnemű hőst is. Vele aztán meggyúlik a kétbalkezes diktátorjelölt baja. Valószínűtlenségektől se mentes párharci hevességét mérsékli, hogy a gazfickók tanyájának kellős közepén dinamittal bélt börtön magaslik. Akárki beletalál, lőttek mind a túsoknak, mind őrzőiknek. A csukafogta róka, rókafogta csuka

helyzeteknek se szeri se száma a fel-forrózó történetben. Az pedig legalábbis *tuti*, hogy a teljes – eszelős ideológiákkal megspékelt – sztoriból alkalomadtán film lesz, annyi látványos, melodramatikus motívum van belepasszírozva.

Rafináltabb (és szigorúan számítógépes) környezetben játszódik a tehetségét, ötletességét már a korábbi Államérdekkel bizonyító *David Baldacci Csúcsvezérlése*, a maga kigyúrt jellemrajzú résztvevőivel és érvényes high-tech hangulatával egyetemben. A hitelesség látszatára már előzőleg sokat adó író utószavából kiderül: most sem hagyatkozott a saját (amúgy bokros) élményeire, ismereteire. Bőven igénybevette a hozzáértők tanácsait, hogy a valósághoz hasonló (analog) eseteket, magyarázatokat, leírásokat illeszthessen bele a megfelelő fejezetekbe. Stabil tudásháttere birtokában biztonsággal mozog a szövevényes pénzügyi és jogi kérdésekben. Közben előzékeny ügyel arra, hogy meg ne csömörödjünk az agzakt mondanivalók túladagolásától. A mesének tudniillik Baldacci szépen kivitelezett szándéka szerint minden szakmai panelocsifeci mellett egyenesen, sőt vonzó formában kell csörgedeznie, nehogy már ismeretterjesztő munkákra szokjunk rá a rejtélyes és múlt századian titokzatos alaphistória élvezete helyett. Ezért alkalmazza az

akaratos titkolózás mesteri belekeverését a talányos nagyjelenetekbe – a meghökkenő nyomozati újrane-kiveselkedések lépcsőfokain. Így érezheti, hogy rendes tétek forognak kockán, s akik a titkok földértéséért vásárra viszik a bőrüket, azok, ha nem is művészi karakterek, de rokonszenves típusok, méltán becsülhetjük őket. Ügyködésük és megszólalásuk soha nem mond ellent egymásnak. Véleményeik olykor érdekesek a megfontolásra. A könnyebb utat inkább az alávaló figurák elnagyolt bemutatásakor választja a profi szerző. Mégis megbocsájtunk érte, mert a hagyományos háborzongást szervesen párosítja a korszerűbb ijesztgetésekkel, agyafúrt meglepetésekkel. Férfi főhőse, a derék Lee Sawyer nyomozó egyébként úgy megtetszhetett neki, hogy a mű utolsó mondataiban utal rá: nemsokára esetleg másik nehéz ügyben találkozhatunk vele; örömeinkre és készségel.

Kevesebb a bűnelkövetés, annál vastagabb a színpadiasság *Judith Michael* ezeroldalas, két részre bontott kellemes szószaporításában, melynek magyar címe *Kezves hazugságok, Fájó igazságok*. Kissé szégyenkezve írom le, hogy hősnői egymástól megkülönböztethetetlen ikrek! Egy hétre egzisztenciát, lakhelyet, családot cserélnek. Ebből a cselvígjátéki plánumból az jön ki, hogy egész más történet velük, mint amire számítottak. Kalandjaik – kivéve egy majdnem halálos kimenetelűt – főként szerelmi-bizonytalankodás jellegűek.

Az amerikai író főként az érzelmi áradásban utazik. Erre kapható publikumát a szentimentális ömlengés vizein szereti csónakáztatni. Hogy maradjon némi foglalatosságuk emócióik taglalása és átélése közben, itt-ott teret enged lakberendezési mániájuk ecsetelésének. Ennek kapcsán (vagy csak úgy?) eszébe jut, hogy már miért ne léptessen fel pluszban egy megvesztegető modorú műkincs-csempész valahol a több századik oldalon. Ettől kezdve az ő homályos célzatú viselt dolgai szolgáltatják a külső izgalmakat, amelyek ugye mégsem hiányozhatnak ekkora betűtengerből. Felfedezhető tulajdonsága még az elringató folyamatnak, hogy minden egyes részletéből tanulságokat lehet levonni. Szorgalmas szerzőnk le is szűri helyettünk. Teljesítménye tulajdonképpen bámulatos. Érke az aprólékoskodáshoz kiváló. Párbeszédei könyörtelenül arra vonatkoznak, ami épp elfoglalja a felmerülő és előforduló személyeket.

Judith Michaelben mint íróban az a pláne, hogy nem hagy kétséget szerényen hatalmas vállalkozása megnyugtató céljáról: kifejezetten a lagymatag időöltésre való.

Izslai Zoltán
Lee Child: Ne add fel könnyen. GeneralPress, 1999, 400 1 999 Ft
David Baldacci: Csúcsvezérlés. Európa, 596 1. 1500 Ft
Judith Michael: Kezves hazugságok – Fájó igazságok J LX Kiadó, 534, 503 1., Kötetenként 1398 Ft

Jegyzet arról, miért olyan sok a kis magyar nemes?

Mielőtt bárki félreértene: nem a predikátumos, kutyabőrös, hét-szilvafás nemesről lesz alábbiakban szó, már csak azért sem, mert a régi címek és rangok visszaállítása – egyelőre – elmaradt. Van ennél szomorúbb jelensége is napjainknak, az a fajta „nemes”, aki Petőfi versének „hősével” elmondhatja magáról: „Nem írok, nem olvasok / Én magyar nemes vagyok”. Gyerekeinkről, az iskolába járókról érezzük, sejtjük, tudjuk jó ideje, hogy előbb magával az írás műveletével álltak tömegeken hadilábon (nagy részt némely felelőtlen, mindenáron újítani akaró írásktatási módszernek köszönhetően), az utóbbi időben

pedig mind többen észlelik e riasztó tény méltó párját: még ha megtanultak is, nem gyakorolják az olvasást. A kötelezőt, no meg a tankönyveket, úgy, ahogy beléjük tapossa az iskola, hiszen képes szankciókat alkalmazni, de hát nem az ilyen olvasás hiánya a gond. Az kezd megszűnni, és ez az igazi baj, hogy saját örömeinkre, kedvtelésből, akár titokban, pad alatt, párna alatt olvassanak a gyerekek – szinte mindegy is már, hogy mit, akár scifit, krimi, csak olvasnának. De nem tesszük. A Fordulópont című periodika 1999/2-3. számában szakemberek keresik a választ a miért-re, de bármily okosak, körültekintőek, felkészül-

tek is, nem találják, ők is csak azt képesek előszámlálni, amit mi is tudunk: a gyerekek nem olvasnak. Nincs hozzá türelmük. Nem érdekli őket. A sok bölcs felnőtt láncreakciószerűen nosztalgiazik, bizony, a mi korosztályunk, meg már az apáinké is, a nagyapákról nem is beszélve, falta a könyveket. Boldogan. Lelkesen. Romantikája is volt a dolognak, mert némely könyvtől el voltunk tiltva. Egy-egy világot fedeztünk fel az olvasmányainkban. És dől a panasz: miért nem ilyenek a mai gyerekek is. Hogyhogya ők nem érzik ugyan-ezt? Miért nem ragadja el őket, amitől bennünket büntetés terhe mellett sem lehetett elriasztani? Sorolják a könnyen belátható okokat: a tévé, a számítógép, a könyvkiadás- és terjesztés hanyatlása, az ifjúsági irodalom méltatlan helyzete, a megnőtt könyv-

árak, melyekkel fordított arányban áll a családi könyvtárak nagysága, stb. Szomorítjuk egymást, ragozzuk a végtelenségig, hogy ebből így baj lesz. Rosszindulattal se mondhatná senki, hogy nem igaz, nem mélyenszántó, nem alapos mindaz, amit az elemzők fölhoznak. A végén mégis felöltlik, hogy van valami, amivel eszükbe se jut próbálkozni. Kifaggattak már mindenféle szociális, földrajzi, műveltségi, életkori rétegbe tartozó szülőt és tanárt. Úgyhogya egyszer már, csak a hecc kedvéért, meg lehetne kérdezni nem-olvasásuk okairól magukat az érintetteket is. Jól felvágott nyelvű gyerekeink vannak, hátha akad a sok kis új „nemes” közt olyan is, akiből idővel a nemességgel szakító republikánus, azaz hát olvasó ember is lehet.

Nyerges András

Magyar irodalom

Forgách András: Aki nincs

Magvető Kiadó, 1999
407 oldal

Példázatok gyűjteménye, avagy vallomás? – tehetnének fel a kérdést a szerző harmadik prózai művével kapcsolatban. Mindkét maghatározásnak van létjogosultsága. A regény keretét egy fiktív zenbuddhista szerzetes, Chan Chu példázatainak sokasága adja, melyből egy sajátos világ és egy sajátos életrajz tárul az olvasó elé. A szerző, aki nem tartja magát a keleti filozófiák szakértőjének – csupán rendkívül vonzódik ehhez világhoz –, formájában követi a keleti példázatok felépítését, melyekben megfogalmazódik, mint oktatja a nagy tanító és bölcs, Chan Chu szerzetes-társait. A betűrendes címmutatató alapján akár bölcsességek gyűjteményeként is olvashatnánk a munkát. Persze a dolog ennél lényegesen bonyolultabb. A regény első harmadának keleties története valamiféle időn kívüliséget sugallnak, majd Chan Chu egyszer csak elérkezik a '90-es évek Magyarországra, példázatai erről a világról szólnak, sőt mi több, összetalálkoznak a regény másik szálával, mely egy fiatal dramaturg pályakezdő éveit mondja el vallomásos formában. Megtudjuk, hogyan töltötte napjait az ifjú dramaturg egy kisvárosi színház alkalmazásában, olvashatunk lengyelországi utazásáról és munkájáról, valamint szerelmeiről. Nem feladatunk eldönteni, vajon a keleti szerzetes, az ifjú dramaturg, a narrátor és maga a szerző mennyiben alteregói egymásnak – teljes azonosításuk durva túlzás lenne –, mindenesetre ezer szállal kapcsolódnak egymáshoz, egyikük története rímél a másikéra. Egy helyen ki is mondatik lényegi azonosságuk: „– Tanár? – kérdezte a fogatlan szájú asszony Chan

Chutól. – Nem, író vagyok. – És hogy hívják? – Forgách Andrásnak. – Köszönöm – mondta a fogatlan szájú asszony és megsimogatta Chan Chu kabátujját.” A regény olvasási technikája sem a megszokott: mivel a történet menete nem lineáris, éppúgy lehetséges bárhol felütni, mint az elejétől a végéig olvasni. Forgách regénye egyszerre múlt és jelen idejű, visszaemlékezésként éppoly érdekes mint a '90-es évek különös tablójaként.

Szénási Zs.

Külföldi irodalom

Tauno Yliruusi: Becsapni a halált

Neoprológus Kiadó
65 oldal, 720 forint

A nemrégiben elhunyt finn próza- és drámaíró, költő munkásságát Amerikában jobban ismerik, mint hazájában. Magyarországon *Börtönkarrier* című darabját játszották a Miskolci Nemzeti Színházban Verebes István, a tv-változatot pedig Marton László rendezésében.

A Neoprológus Kiadó gondozásában, Gombár Endre szép fordításában most megjelent *Becsapni a halált* című regény története egy bővített mondatban összefoglalható. Egy idős ember megtudja, hogy felesége halálos beteg, s ezért elhatározza, együtt megy asszonyával a halálba.

Persze a történet csak látszólag ilyen egyszerű. Jólvalóbból van szó Tauno Yliruusi regényében, mint egy páros öngyilkosságról. Valójában olyasmiről szól, amiről egyre többet vitatkoznak orvosok, jogászok, lélekgógyászok. Az élet méltóságáról, arról, hogy van-e jogunk dönteni életünk-ről és halálunkról, de szól az időskori szerelemről, amely a fiatalok számára érthetetlen és értelmezhetetlen, az öregek, betegek magányáról és persze arról is, hogy a modern kor embere számára a betegség, a halál tabu-téma, olyan, amely-

ről hallani kényelmetlen, beszélteni illetlen.

Torsti bácsi és Anni néni története egy manapság hihetetlen érzelmi kapcsolat története, hiszen Nagy Lászlóval szólva: „a szerelmet a foguk között tartva viszik át azt a túlsó partra.”

–tip–

Történelem

Nagy Képes Millenniumi Arcképcsarnok

Rubicon – Aquila-könyvek
400 oldal, 7820 Ft

II. András, Hunyadi János, Werbőczy István, Fráter György, Báthory István, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós, Thököly Imre, Andrassy Gyula, Erzsébet királyné – néhány név a sok közül. Megítélni nem könnyű őket. Politikai szerepük értékelésére tesz kísérletet az a Szent Istvántól Antall József-ig terjedő, száz történelmi személyiség portréján keresztül ezer év történelmét áttekintő munka, amely alapvető kézikönyvnek ígérkezik. A nagy ívű történelmi tabló, a múlt különböző előjelű személyiségeit, híreseket és hírhedteket egyaránt bemutatató kötetet hetvenöt történész – az adott személyek neves kutatója – szerkesztette. Történelmi személyiségek szerepelnek benne, azaz olyanok, akik meghatározó szerepet játszottak az ország valamikori politikai életében. Művészeket, tudósokat nem vettek fel a kötetbe, kivéve, ha a politikában is fontos szerepet játszottak egykoron. Olyan pozitív és negatív alakokat kerestek, akiket gyakran egészen más-ként ítélt meg saját koruk, mint a későbbi századok történészei. A legproblematicusabb időszak természetesen a XX. század, hiszen nagyon sokféle értékrend él egyszerre egymás mellett. Nehezen lehetne történelmi panteont felállítani. A kézikönyv egyharmada mégis e századi alakokkal foglalkozik, mondván, a teljes képhez bizonyos politikusok

elemzését nem lehet megke-
rültni. Igyekeznek árnyalt ké-
pet adni, de a végső ítéletet az
olvasóra bízják. Szerepeltet-
nek néhány határon túli, ed-
dig kevésbé ismert politikust
is. E kézikönyv – mely a hazai
történészek élvonalának mun-
kája és a hazai történettudo-
mány ismeretanyagát és hoz-
záállását tükrözi – a szó legne-
mesebb értelmében ismeret-
terjesztő: stílusa könnyen ért-
hető, ugyanakkor tudomá-
nyos precizitású és alapos-
gú. A mini portrék fél és egy ív
közötti terjedelműek. A szer-
kesztők arra törekedtek, hogy
egy-egy portrén akár egy ültő-
helyben át tudja „rágni” magát
az olvasó. A gazdagon illusztr-
rált kötetben ügyeltek arra,
hogy eredeti festményekkel,
metszetekkel színesítsék a le-
író részeket, olyan képeket ke-
restek, melyeket eddig csak rit-
kán, vagy még soha sem kö-
zöltek szélesebb publikum
előtt.

Sz.Zs.

Politológia

Parlamenti választások Magyarországon 1920–1998

*Szerkesztette: Földes György, Hu-
bai László*
Napvilág Kiadó, 380 oldal,
2100 Ft

A 15 szerzős tanulmánykötet
egységes történelmi munkának
tekinthető. Ezt a – címben
jelzett – kronologikus szerke-
zet is segíti, de a szerkesztők
tudatos törekvése is, hogy az
egyes szerzők által vállalt kü-
lönöző korszakok egységes
szempontok szerinti feldol-
gozását szorgalmazzák. Így a
dualizmus korának „előtörté-
nete” után az Osztrák–Ma-
gyar Monarchia felbomlása
utáni magyar történelmet
mondhatni napjainkig követi
a könyv a parlamenti választ-
ások tükrében. A nyolc évti-
zed tucatnyi választása ter-
mészetesen alkalmasnak
bizonyult a korszak(ok) poli-
tika- és – közvetve – társada-

lomtörténetének bemutatására, hisz a választási küzdelmek, ígéretek és machinációk mindig jóval többet mutatnak meg a mélyben zajló *mindennapi* politikai életből, mint ama csúcs abból a bizonyos jéghegyből.

Talán 12 választás valószínűtlenül kevésnek tűnhet a csaknem évszázadnyi időszakhoz képest, ám vegyük számításba, hogy a második világháború alatt (1939–1945-ig) nem voltak választások, továbbá az 1949 és 1990 közé eső időben lezajló *szavazások* (amikor csak a *Népfront* között „válaszhatunk”) nemigen jelentettek történelmi eseményt.

Igaz, ami igaz, az 1920-as – szoros nemzetközi ellenőrzés alatt történő – lényegében szabad választások utáni másfél évtizedben se a „konszolidáló” *Bethlen*, se a „reformer” *Gömbös* „nem ment a szomszédba” egy kis hatalmi túlkapásért, cinikus csalásért és hatósági erőszakért – „mentségükre” csak az szolgálhat, hogy ők legalább egymás ellen is „élesen” hadakoztak. A szegény „országgyarapító” *Teleki* hátán '39-ben csattanó „ostort” pedig már – ha jórészt hazai anyagból is – német birodalmi „licenc” alapján fonták...

Még 1945 lesz reménytelen, fényes (a nemzetközi figyelem reflektorfényébe vont) pillanat, ám nemsokára jönnek a „kék cédulák” és történetünk újabb fejezetének elsötétült (kinek szürke, kinek vörös, kinek fekete) lapjai, melyeket lássunk bármilyen színűnek vagy árnyalatúnak, vitathatatlan, hogy a parlamentáris demokrácia szempontjából siváran egyszínűek.

1990-ben új fejezet kezdődik, új lapokkal bővül hazánk története. Igaz ugyan, hogy a többpártrendszerű, szabad választás önmagában még nem elég a boldogsághoz, és a választások története önmagában még nem a *történelem*, de a legutóbbi évtized annyi tapasztalattal legalábbis gazdagította a magyar társadalmat, hogy ma már a hatalom-technikai eszközök és mesterkedé-

sek önmagukban egyetlen politikai csoportosulás számára sem elegendőek a választáson elnyert hatalom tartós birtoklásához. Miféleképp azért ez sem kevés.

T. I.

Michel Foucher:
Európa-köztársaság
Napvilág Kiadó
140 oldal, 1100 Ft

Az 1998-ban íródott történelmi-(geo)politikai esszé francia szerzője amellelt, hogy jól áttekinthető képet fest az „Európa-eszme” történetéről, „kifejezés” egyet-mást Közép- és Kelet-Európa jövőjéről is. Már ahogyan a magát fél évszázadon át „egyesült Európaként” számon tartó Nyugat-Európa képzelet az egész földrajzi egység jövőjét. (Mert természetesen az is kiderül a tanulmányból, hogy a *politikai* Európa soha nem volt azonos a *földrajzi* Európával. Következésképpen a *történelmi* Európa is koronként változó fogalom.)

A magyar kiadás 1999-ben készült, így az utolsó esztendő néhány – eredetileg jövőbelinek jelzett – eseményét a szerkesztői jegyzetek már lezajlottként nyugtázzhatják. Ez azonban cseppet sem von le a könyv „hír-értékéből”, mely abban áll, hogy az idézett dokumentumok expressis verbis közlik, milyen hatályos nyugat-európai (és észak-amerikai) politikai döntések jelölik ki a közép- és kelet-európai régió országainak útját „Európába” – helyesebben az Európai Unióba.

Tartalmaz az írás konkrét prognózist is csatlakozásunk időpontját és menetrendjét illetően, ám – bármennyire szeretnénk tudni, hány évig kell még „önmagunk felülmúlásának” idegfeszítő kényszerében élnünk – rég’ nem ringatjuk már magunkat abban az illúzióban, hogy egy-egy *legújabb* időpont szentírás. Sokkal érdekesebb számunkra az alapító – és meghatározó – tagállamok bővítési motívációjának, érdekeltiségének elemzése. Homlokunkra csapunk, amikor megértjük az összefüggést

egy-egy francia vagy német biztatás és a biztatott országok köre között.

Nem kell, hogy a tisztán (vagy akár csak tisztábban) látás szkeptikussá tegyen bennünket. E könyvből is kiderül, hogy vannak reális esélyeink. Nekünk, jelölteknek is, meg a mi jó kis Európánknak is – *akihez* mindig is vonzódtunk, sőt akihez tartozónak véltük magunkat (hol több, hol kevesebb joggal, ma talán inkább többel, mint kevesebbel). Egyre nyilvánvalóbb, hogy a globális versenyben csak a jól megszervezett nagyrégiók állhatják meg a helyüket a többi nagyrégió ellenében. Ezért főnódnak ma egybe az európai nagy és kis, nyugati és keleti, fejlett és kevésbé fejlett országok alapvető érdekei. A kérdés csupán az, hogy a következő néhány esztendőben ki milyen mértékben lesz képes felismerni az érdekek és célok hierarchiáját. Erre azonban már nem a kezünkben tartott tanulmány adja meg a választ.

trencsenyi

Antropológia

Stephen Jay Gould:
Az elméricskélts ember
Typotex, 399 oldal, 2580 Ft

Újraértékelések világát éljük: egyik pillanatról a másikra dőlnek meg politikai rendszerek, biológiai törvények válnak semmivé. Nincs ez másképpen a faji ideológiákkal sem. Évszázadokon keresztül próbálták a tudomány minden területén többféle módszerrel bebizonyítani a fehér ember magasabbrendűségét. Stephen Jay Gould legújabb könyvében arra vállalkozik, hogy ezeket az áltudományos nézeteket felülvizsgálja. A társadalmi előítéletek hatása alatt született téveszmék krónikája a könyv, és e mellett logikus érvekkel cáfolja meg az intelligencia rangsorba állításának képtelen ötletét. A szerző neves evolúciobiológus, paleontológus, statisztikai

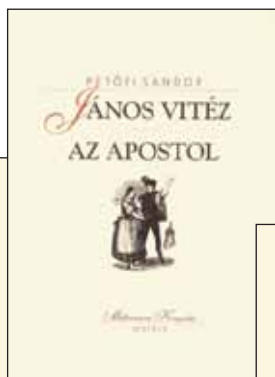
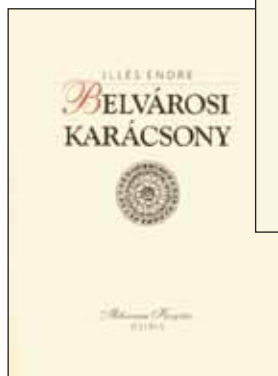
szemléletű adatelemző képességének segítségével kíméletlenül leleplezi az emberi rasszok rangsorba állításához felhasznált tudományos érvek gyenge pontjait. A történelmi visszatekintésből kiderül, hogy míg a 19. században a kutatók a koponyamérésekre helyezték a hangsúlyt, a 20. században már közvetettebb, differenciáltabb módszerekkel próbálkoztak, például az intelligencia mérésével. Hatalmas adathalmazt hoztak létre, amelyet aztán meglehetősen szubjektíven értékelték. Az az elsődleges szándék vezette a tudósokat, hogy bebizonyítsák: az emberi rasszok hierarchikus rangsorba rendezhetők, amelyben a fehérek az indiánok és a feketék előtt – és fölött – állnak. Gould elemzésének középpontjába állítja a mentális képességek faji különbségeivel kapcsolatos vitákat és az ehhez kapcsolódó történelmi állításokat alátámasztó adatokat értékeli újra a „hétköznapi” emberek számára is érthető nyelven, a matematika bonyolult kifejezéseit ülteti át érthető prózára. Az elméricskélts ember című könyv szemléletesen változza elméleteik hibáit, rámutat a társadalomra káros hatásaikra. Rávezeti az olvasót arra, hogyan bánjon azokkal az (ál)tudományos nézetekkel, amelyek játékszerévé válhatnak politikai erőknél. Ízekre szedi azoknak a „nagyhírű” tudósoknak a munkáit, amelyek érveket szolgáltatnak a feketék elkülönítéséhez, országok illetve egyes népek diszkriminálásához. Az emberi szemléletmódot alapvetően meghatározza a hierarchikus gondolkodásmód, „vagyis az a hajlamunk, hogy a dolgokat egy lineáris sormentén növekvő értékük szerint besorolhassuk...” állítja a szerző. Azonban az elméletek eredeti forrásait megvizsgálva azok érveit meg lehet dönteni, így a máig is lappangó előítéleteket, biológiai címkézéseket talán sikerül – magunkban is – lerombolni.

Vas Virág

Millenniumi Könyvtár TÚL AZ 50. KÖTETEN!

Az Osiris Kiadó felhívja kedves olvasói és partnerei figyelmét, hogy márciusban újabb 20 kötet jelenik meg a Millenniumi Könyvtár sorozatban!
A kötetek bolti ára 590 Ft.

- 37–38. Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél*
39. Petőfi Sándor: *János Vitéz – Az apostol*
40. Kolozsvári Grandpierre Emil: *Polgári szerelem*
41. Illés Endre: *Belvárosi karácsony*
42. Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi*
43. Gelléri Andor Endre: *Egy fillér*
44. Jókai Mór: *Százsorszápek*
45. Kazinczy Ferenc: *Fogságom naplója*
46. Mikses Kelemen: *Törökországi levelek*
47. Mikszáth Kálmán: *Mindenki lépik egyet*
48. Mikszáth Kálmán: *A kétezer éves ember*
49. Móricz Zsigmond: *Csipkés Komárominé*
50. Tömörkény István: *Jelek a pusztán*
51. Arany János: *Bolond Istók – A nagyidai cigányok*
52. Katona József: *Bánk bán*
53. Madách Imre: *Az ember tragédiája*
54. Csáth Géza: *A varázsló halála*
55–56. Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*

Osiris Kiadó
Budapest, Egyetem tér 5.
1053 Hungary
tel: (361) 266-6560, fax: 267-0935
OsirisKiado@mail.datanet.hu

A sorozat 10–30% kedvezménnyel előfizethető az Osiris Könyvklubban! Kérje tájékoztatónkat!
1053 Budapest, Veres Pálné u. 4-6. Tel/fax: 267-6241, 318-2516, e-mail: osiris3@mail.datanet.hu
A kötetek megrendelhetők az Osiris Kiadóban Balasi Ildikótól.
1053 Budapest, Egyetem tér 5. Tel.: 266-6560/108, fax: 267-0935, e-mail: osiriskiado@mail.datanet.hu

A CICERÓ Kiadó újdonságaiból

Németh Lajos: **A MŰVÉSZET SORSFORDULÓJA**

Kötve, 1690 Ft

A kitűnő művészettörténész és neves Csontváry-kutató 1970-ben kiadott nagygényű elméleti munkája méltán megérdemelte az újbóli kiadást. Mái nem született hozzá hasonló, átfogó, széles kitekintésű összefoglalás a modern művészet megszületésének körülményeiről.

Jászay Magda:
PÁRHUZAMOK ÉS KERESZTEZŐDÉSEK

A magyar–olasz kapcsolatok történetéből

kötve, 2500 Ft

Az egyetemi tankönyv tíz évszázadon át követi nyomon a magyar és az olasz nép találkozásainak kiemelkedő mozzanatait gazdag képanyaggal illusztrálva.

Arany János:
VÁLOGATOTT VERSEK

Vál. és szerk., jegyzetek és utószó:

Csillag István

Fűzve, kb. 890 Ft

Babay Bernadette:
ÉDESANYAIM

Regény a dajkaanyaságról

Fűzve, kb. 990 Ft

A könyvben három asszony sorsát ismerhetjük meg:

– a dajkaanyáét, az intézetben nevelkedett lányt keserves sorsa tasztítja e döntéshez

– a boldog házasságban élő Annáét, aki sorozatos szerencsétlenségek után válik szülésképtelenné és szinte fanatikusan vágyik gyermek után – s végül Zsófiét, aki e két anya gyermekeként születik meg, s csak tizenhét évesen születésnapján ismeri meg világrajövetelének történetét.

A fenti könyvek megrendelhetők és megvásárolhatók sok ezer más könyvvel együtt: **FALUKÖNYV-CICERÓ** Kereskedőháza
1134 Bp., Kassák L. u. 79. T/F:329-1619, T:329-0879,
F:260-1170, E-mail:cicero@mail.matav.hu

Ismételten nagyon köszönjük,
ha nekünk adja személyi jövedelemadójának
1%-át, mert ezzel a

HATÁGÚ SÍP ALAPÍTVÁNY
könyvszakmai oktatási tevékenységét segíti.
Adószámunk: 19654391-2-41

Galli Katalin

Dercsényi Szilvia

Forgách Emőke

Könyvet kínál

A magyar könyvgyűjtő új kézikönyve
(1968–1988) és (1989–1991)

Összeáll.: Szinainé László Zsuzsa (4 kötet) kínálja

Kelecsényi László, 1088 Bródy S. u. 36.

Tel.: 266-9355

Ünnepi könyvhét 2000

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése idén június 1–5. között rendezi meg a 71. Ünnepi Könyvhétet. A kiadók erre az időpontra megjelenő, első kiadású, igényes szépirodalmi, elsősorban kortárs magyar írók műveit, továbbá a humán tudományok körébe sorolható kötetek első kiadásait 2000. március 1-ig nevezhetik könyvheti újdonságnak a szervezőnél, a jegyzékbe vételről zsűri dönt.

Megjelent könyvek

2000. január 28. – február 10.

A

- A Jedik gyermekei.** Lap-ics.
ISBN: 963-679-093-0 fűzött: 998 Ft
- A kínai zene elméletéből.** Argumentum – Orientalisztikai Műk. Köz.
ISBN: 963-446-125-5 fűzött: 1200 Ft
- A klasszikus ókor. (2.)**
ISBN: 963-547-035-5 kötött: 3590 Ft
- Ákos Miklós:** A légió pilótája. Radiant Bt., (Rejtő Jenő világa)
ISBN: 963-03-9267-4 fűzött: 690 Ft
- A Mária Valéria híd története.** Liliium Aurum.
ISBN: 80-8062-032-6 kötött: 3000 Ft
- A minőségügy alapjai.** Műszaki Kvk. – MMT. (Minőségmenedzsment)
ISBN: 963-16-3049-8 fűzött: 1980 Ft
- A modern technika kézikönyve.** M. Kvk. Klub.
ISBN: 963-548-776-2 kötött: 6500 Ft
- A művészet története. [1.]** A korai civilizációk.
ISBN: 963-547-034-7 kötött: 3590 Ft
- Andrews, Ted:** Az aura érzékelése. Objektíven és intuitívan: egészségesebbek lehetünk, ha erős az auránk. Edesviz.
ISBN: 963-528-425-X fűzött: 1150 Ft
- Angelotti Zsuzsanna – Fux Kornél:** Magyar pénzürmek és papírpénzek. 3. átdolg. kiad., Grafon.
ISBN: 963-85768-5-5 fűzött: 1133 Ft
- Angol – magyar képes szótár.** Black & White.
ISBN: 963-9260-14-2 fűzött: 575 Ft
- Angol – magyar üzleti levélminták** [Elektronikus dok.]. Szöveg. Jogi K. 3226 Ft
- Angol – magyar üzleti levélminták.** Jogi K.
ISBN: 963-85367-8-0 fűzött: 3226 Ft
- Antalfy István:** Hull a hó. Mesék és versek gyermekeknek. Háziny.
ISBN: 963-86000-1-2 fűzött: 650 Ft
- Apáti Anna Zita:** A kettészakított sziget. [Irország története]. Alexandra.
ISBN: 963-367-680-0 kötött: 1290 Ft
- A pedagógus-továbbképzés problémáira.** OKKER. Kodolányi Főisk..
ISBN: 963-9228-04-4 fűzött: 1500 Ft
- Aranykönyv.** Kedvenc bibliai története-

im. 3. kv., Visual Games
kötött: 850 Ft

- A rongyos gárda harcai, 1919–1939.** M. Ház. (Magyar Ház könyvek 17.)
ISBN: 963-07-6670-X fűzött: 1650 Ft
- Ártatlan hazugságok.** Playboy: válogatás 40 év legjobb novelláiból. Szukits. (Modern klasszikusok)
ISBN: 963-9151-91-2 kötött: 1290 Ft
- A tippan.** Agrostis L. fajok. (9. köt. 2. füz.)
ISBN: 963-05-7679-1 fűzött: 1620 Ft
- A világ legnagyobb babonái.** 2010 Alapítvány.
ISBN: 963-85978-5-2 fűzött: 425 Ft
- Az államilapítás korának írott forrásai.** Szegedi Középkorász Műhely. (Szegedi középkortörténeti könyvtár)
ISBN: 963-482-393-9 fűzött: 1500 Ft
- Az állattenyésztés alapjai.** 2. kiad., Mezőgazda.
ISBN: 963-7362-24-X kötött: 2600 Ft

B

- Babits Mihály:** Jónás könyve. Pont. (Conflux)
ISBN: 963-8336-88-9 fűzött: 670 Ft
- Badinter, Elisabeth:** A szerető anya. Az anyai érzés története a 17–20. században. Csokonai. (Artemisz könyvek)
ISBN: 963-260-140-8 fűzött: 980 Ft
- Bakacsi Gyula:** Stratégiai emberi erőforrás menedzsment. Közgazd. és Jogi Kvk. (Szervezet, vezetés, stratégia)
ISBN: 963-224-465-6 fűzött: 3584 Ft
- Balogh István – Karácsony András:** Német társadalomelméletek. Témák és trendek 1950-től napjainkig. Balassi.
ISBN: 963-506-286-9 kötött: 2500 Ft
- Bán Ferenc színháza.** Egy terv felidézése. Arturia BT.
ISBN: 963-03-8850-2 fűzött: 970 Ft
- Baranya megye településeinek atlasza.** 8 kistérség áttekintő térképe, 10 város, 291 község, összesen 301 település térképe. HISZI-MAP. (Indulástól – megérkezésig...)

ISBN: 963-610-047-0 fűzött: 2500 Ft

- Béke János:** A szemeskukorica-szárítás folyamatának elemzése. Akad. K., (A mezőgazdaság műszaki fejlesztésének tudományos kérdései 87.)
ISBN: 963-05-7688-0 fűzött: 995 Ft
- Bencsik András:** Örök Magyarország. M. Ház. (Magyar Ház könyvek 17.)
ISBN: 963-03-8446-9 kötött: 2500 Ft
- Benkő Imre:** Szürke fények. Budapest, 1970–1999: fotóesszé. 9s Műhely.
ISBN: 963-03-9282-8 fűzött: 2600 Ft
- Benkő Loránd:** Nemzet és anyanyelve. "A nemzeti léleknek igen szép képe". Osiris.
ISBN: 963-379-715-2 fűzött: 1280 Ft
- Beruházási kézikönyv.** Vállalkozóknak, vállalatoknak. Műszaki Kvk..
ISBN: 963-16-3052-8 kötött: 4700 Ft
- Bevezetés a minőségügybe.** A minőségügy gyakorlati kérdései. Műszaki Kvk. – MMT. (Minőségmenedzsment)
ISBN: 963-16-3044-7 kötött: 2800 Ft
- Bogdányi Ferenc:** Képes német gyermeknek. [Nyelvkönyv 5–15 éveseknek]. Tárogató.
ISBN: 963-9063-41-X fűzött: 575 Ft
- Bőő István:** A pecsenyecsirke. Mezőgazda. (Vállalkozó gazda)
ISBN: 963-9239-14-3 fűzött: 750 Ft
- Bordás Sándor – Huncik Péter:** FER: feszültség-előrejelző rendszer. Nap K., Mára! S. Alapítvány.
ISBN: 80-85509-81-4 fűzött: 990 Ft

C

- Campbell, Joseph:** Velünk élő mítoszok. Edesviz.
ISBN: 963-528-409-8 kötött: 1900 Ft
- Chodorow, Nancy J.:** A feminizmus és a pszichoanalitikus elmélet. Új Mandátum.
ISBN: 963-9158-64-X fűzött: 1580 Ft
- Claviculae Salomonis.** Hermit.
ISBN: 963-9231-00-2 fűzött: 1090 Ft
- Constant, Alphonse Louis:** A mágia története. Teljes átfogó mágikus világgépek bemutatása az ókori-középkori-újkorai ember szellemi ismeret-

rendszerén keresztül. 2. köt. Hermit. (A mágia világa)
fűzött: 990 Ft

CS

- Csontosné Kovács Mária – Tárnokiné Joó Katalin:** Óvodák gazdálkodása. [Önálló gazdálkodás: részben önálló gazdálkodás: alapítvány az óvodában: iratminták: nyomtatványok: munkaköri leírások]. OKKER.
ISBN: 963-9228-01-X fűzött: 720 Ft
- Czuczor Gergely – Fogarasi János:** A magyar nyelv szótára 3. köt. MBE.
ISBN: 963-7528-50-4 kötött: 3500 Ft

D

- Defoe, Daniel:** Robinson Crusoe. Akkord – Ciceró. (Talentum diákkönyvtár)
ISBN: 963-645-058-7 fűzött: 498 Ft
- Dénes György:** A tüsszentős király. Méry Ratio.
ISBN: 80-88837-21-9 kötött: 1490 Ft
- Didon, Henri:** Jézus Krisztus. Repr. kiad. Anno.
ISBN: 963-9199-81-8 kötött: 4125 Ft
- Dimson, Elroy – Marsh, Paul:** Esettanulmányok a vállalati pénzügyekhez. Panem. [New York, N.Y.], Wiley & Sons.
ISBN: 963-545-214-4 fűzött: 3490 Ft
- Dinnyefélék.** Görög- és sárgadinnye. 2. jav. kiad., Mezőgazda. (Vállalkozó gazda)
ISBN: 963-9239-31-3 fűzött: 750 Ft
- Dóczy Brigitta – Prievára Tibor:** Ultimate English. Felvételizőknek és vizsgázóknak. Műszaki Kvk..
ISBN: 963-16-3053-6 fűzött: 1990 Ft
- Dohy János:** Genetika állattenyésztőknek. Mezőgazda.
ISBN: 963-9239-41-0 kötött: 3200 Ft
- Dukay Nagy Adám:** Szobrok az esőnek. Alma Graf. Stúdió és K.. (Pálócöld könyvek)
ISBN: 963-03-4706-7 fűzött: 490 Ft
- Dungworth, Richard – Wingate, Philippa:** Híres asszonyok. [Nofertitől Thatcherig]. Elektra. (Elektra könyvek)

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével, mert az előfizetés – a legkényelmesebb, ugyanis a kézbesítő az Ön otthonába juttatja el a lapot, – a leggyorsabb, mert a megjelenő lapszámokat az árusítás megkezdésével egyidejűleg kapja kézhez,

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

– a legbiztosabb, mert véletlenül sem marad ki egy lapszám a sorozatból,

– a legkedvezőbb, mert az előfizetők kedvezményes áron kapja a lapot.

Sokat emlegetett adat, hogy Magyarországon évente kb. 9000 különböző könyv jelenik meg, a tankönyveket nem számítva, de nem mindenki gondol bele abba, hogy ez átlagosan óránként egy, napi 24, heti 168 könyv megjelenését jelenti. Nagyon nagy szám ez, ennyi könyvújdonosság között az eligazodás már nem lehetséges segítség nélkül, és ez a segítség a Könyvhét. Legyen Ön is rendszeres olvasónk, barátunk, előfizetőnk, fizesse elő lapunkat, hogy naprakészen tájékozott lehessen a kulturális élet egy jelentős területén, a könyvek világában.

A Könyvetet megrendelheti
a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen,
vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

A legnagyobb választék A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN

Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

SAKKKÖNYVÁRUHÁZAK

Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595
Fax: 311-1876

Mediprint Könyvesbolt
1063 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
E-mail: mediprint@lira.hu

Műszaki Könyvruház
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 342-0353
Fax: 342-1317

E-mail: muszaki.konyvaruhaz@lira.hu

Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

MINDEN AMI ZENE

**Kodály Zoltán Zeneműbolt,
Antikvárium és Hangszerbolt**
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon/fax: 317-3347
E-mail: kodaly@lira.hu

Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
Hermész Díjas zenemű- és könyvesbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312,
fax: 318-3500
E-mail: rozsavolgyi@lira.hu

MAGVETŐ HÁLÓZAT

3300 Eger
Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon/fax: 36/312-039

9021 Győr
Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96/319-760
2000 Szentendre
Fő tér 5.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon/fax: 26/311-245

3900 Szerencs
Rákóczi út 82.
Telefon: 60/306-791,
fax: 47/362-631

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK

1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 268-1103,
fax: 267-9789

E-mail: fokusz.budapest@lira.hu
4026 Debrecen
Hunyadi u. 8-10.

Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 52/ 322-237
Fax: 52/416-091

E-mail: fokusz.debrecen@lira.hu
3530 Miskolc
Széchenyi u. 7.

Telefon/fax: 46/348-496
E-mail: fokusz.miskolc@lira.hu
7620 Pécs
Jókai u. 25.

Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 72/312-825,
fax: 72/314-988

E-mail: fokusz.pecs@lira.hu
6720 Szeged
Tisza L. krt. 34.

Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon/fax: 62/420-624
E-mail: fokusz.szeged@lira.hu

fokuszonline
könyvruház
www.fokuszonline.hu
e-mail: info@fokuszonline.hu
kék szám: 06-40-FOKUSZ (365879)

Nőnap ajándék, engedménnyel!

Sikere lesz a nőknél,
ha Nőnap alkalmából Az Első
Világvége – 2000 évkönyvvel
ajándékozza meg nődolgozó-
it, nőismerőseit, kolléganőit.

Aquila Műhely
Telefon: 06 (26) 393 715

Könyvsláger! PISZKOS PÉNZ

- Tényfeltáró riportkönyv a szervezett bűnözés és a politika kapcsolatáról, 70 oldalas dokumentummelléklettel.
- Ismert közéleti személyiségek, nagystílusú bűnözők, milliárdos lenyúlások, élettelen cselekmények, hatalom és pénz.....
- Ára: 995 Ft

- Terjeszti: Pult Kft, Tóthágas Plusz, Saxum Kft, Lap-Ics Kft, Zagora 2000, Sunbook's Kft.
- Megrendelhető: V-Média Kiadónál
Telefon/Fax: 06-34-425-370

Az Akadémiai Kiadó ajánlata

RIMÓCZI-HAMAR MÁRTA Horatius, Vergilius és Maecenas (*Apollo Könyvtár*)

Rimóczi-Hamar Márta kötet a római irodalom fénykorának alapvető problémáját: Horatius, Vergilius és Maecenas egymáshoz és Augustushoz való viszonyát világítja meg a modern irodalomtudomány módszereivel, és e viszonyt drámaian dinamikus új képét rajzolja meg. Kezdetben Maecenas és írói köre Augustusban látta azt a politikai személyiséget, aki a békét, a rendet és a jólétet meg fogja teremteni. Augustus azonban egyre inkább korlátozta az írói kifejezés szabadságát, amelynek gyakorlása a bizalmatlanság és megfélemlítés légkörében végül csak egy rejtett nyelvi és mitológiai kódrendszer keretében volt lehetséges.

Ára: 1200 Ft
ISBN 963 05 7695 3

Vörösmarty Mihály: Vegyes prózai dolgozatok (*Vörösmarty Mihály Összes művei 15.*)

Sajtó alá rendezte: Bodolay Géza és Horváth Károly
A kötet Vörösmarty Mihálynak azokat a nem szépirodalmi jellegű, prózai írásait tartalmazza, melyeket sem a publicisztika, sem a közéleti tevékenység irattára, sem a színírártatok gyűjteménye nem vehetett föl. Nyitottság, tudásvágy, sokoldalú érdeklődés, a magyar nyelvű kultúra iránti odaadást jellemzi ezeket a cikkeket, tanulmányokat. Megannyi igazi Vörösmarty-írást olvashatunk: a lényeglátás, a tömörség és a nyelvi gazdagság, kifejezőerő összetéveszthetetlen jegyeivel.

Ára: 1800 Ft
ISBN 963 05 7692 9

Akadémiai Kiadó Vevőszolgálat, Tel.: 464-8200, Fax: 464-8201
E-mail: custservice@akkr.hu Honlap: www.akkr.hu

A Széphalom Könyvműhely ajánlata

Albert Zsuzsa: Posta a mából (új versek) 106 o., B/6, színes, fóliázott, ragasztott kartonkötésben, 680 Ft

Dalok ura – Kortárs ausztrál költők antológiája (ford. és jegyzetek Turczi István és Judith Raphael Bukrich) 164 o., A/5, ragasztott kartonkötés füllel, 1200 Ft

Jókai Anna: Három (esszéregény – Jókai Anna-életműsorozat) 140 o., B/5, keménytáblás, fóliázott kötésben, 1200 Ft

Jókai Anna: Ne féljetek (Jókai Anna-életműsorozat, kilencedik változatlan utánnomás), B/5, cérfűzőtt, keménytáblás, fóliázott kötésben, 342 o., 1800 Ft

Jókai Anna: Szegény Sudár Anna (regény – Jókai Anna-életműsorozat – 3., változatlan utánnomás) – 336 o., B/5, cérfűzőtt keménytáblás, fóliázott kötésben, 1980 Ft

Jósika Miklós Emlékkönyv (Jósika Miklós-életműsorozat, szerk. Szajbely Mihály – magyar, flamand és francia nyelven) 288 old., B/5, cérfűzőtt, keménytáblás, egész műbőr kötésben, képmelléklettel, 1800 Ft

Kolumban, Nicholas: The Science of In-Between – Antology of Contemporary Hungarian Lyrik (A New York-i Box Turtle Press kiadóval közös kiadásban) 8 szerzői ív, színes, fóliázott kartonkötésben, 1500 Ft

Krasznahorkai László: Az ellenállás melankóliája (2. kiadás) 384 o., ragasztott kartonkötésben, színes, fóliázott védőborítóval, B/5, 1500 Ft

Lakatos Menyhért: Tenyérből mondtál jövendőt (versek) 66 o., B/6, színes, keménytáblás kötésben, 790 Ft

Mándy Stefánia: Scintilla (új és válogatott versek) A/5, színes, ragasztott, fóliázott kartonkötésben, 172 o., 890 Ft

Mezey Katalin: Kivala Palkó Nemlehet-országban (meseregény – 2. kiadás, az ÚJ KÉZÍRT kiadóval közös kiadásban) 112 o., A/4, Berki Viola 26 színes illusztrációjával, keménytáblás, fóliázott, színes borítóval, 1790 Ft

Nagy Gábor: Lélekvesztő (versek – A Magyar Napló kiadóval közös kiadásban) 103 o., B/6-os formátum, színes, fóliázott kartonkötésben, 650 Ft

Röhrig Géza: Éj (új versek) 170 o., A/5, fóliázott, ragasztott kartonkötésben, 890 Ft

Szakács Eszter: Másik hely, másik idő (új versek) 101 o., B/6, színes, fóliázott kartonkötésben, 650 Ft

Szempcsi Molnár Ferenc: Magyar Krónikásának a XVIII. századból (a héteves háború korából, Zichy Mihály, Zachar József és Szilágyi Márton tanulmányával, facsimile képmelléklettel) 13 ív, keménytáblás műbőr kötésben, színes, fóliázott védőborítóval, 1500 Ft

Várkonyi Nándor: Az ötödik ember I-III. (kultúrtörténet – Mezey Katalin, Vanyó László és Tökéczki László utószavával) 1506 o., cérfűzőtt, keménytáblás, egész vászonkötésben, színes, fóliázott védőborítóval, névmutatóval, 6400 Ft

Várkonyi Nándor: Varázstudomány I. (a kultúrtörténeti munka első kötete: A rejtett világ) 538 old., B/5, cérfűzőtt, keménytáblás, egész vászonkötésben, színes, fóliázott védőborítóval, névmutatóval, 3300 Ft

Rugási Gyula: XX. századi freskó. Határ Győző életművéről 162 old. A/5, színes, fóliázott kartonkötésben, 890 Ft

Címünk: Széphalom Könyvműhely, 1068 Budapest, Városligeti fs. 38.
T./fax: 351-0593 Kiadónkban vásárlóinknak 20% kedvezményt adunk (viszonteladónknak megegyezés szerint)

ISBN: 963-7314-57-1 kötött: 1050 Ft

E

- Einstein, Albert:** Hogyan látom a világot? 6. kiad., Gladiátor.
ISBN: 963-8043-42-3 fűzött: 695 Ft
- Emlékkönyv Gyulai Ágost jubileumára.** Esszégyűjtemény 1946-ból. Eötvös J. Kvk..
ISBN: 963-9024-79-1 fűzött: 1251 Ft
- Endrődi Frigyes:** Angol nyelvkönyv: I. – kezdőknek. Black & White.
ISBN: 963-6260-06-1 fűzött: 525 Ft
- Erdős István:** Nagyoroszi. Alma Graf. Stúdió és K..
ISBN: 963-03-5939-1 fűzött: 900 Ft
- Észország története.** BDTF. (Folia Estonica 7.)
ISBN: 963-9017-70-1 fűzött: 1320 Ft
- Etzold, Hans-Rüdiger:** Opel Astra G. lejtőshátú, lépcsőshátú, Karaván. (113. köt.)
ISBN: 963-9041-19-X fűzött: 3360 Ft
- 1000 angol üzleti levélminta [CD].** Jogi K.
5376 Ft
- 1000 német üzleti levélminta [CD].** Jogi K.
5376 Ft
- 1000 üzleti levélminta** [Elektronikus dok.]. Szöveg. Jogi K.
3226 Ft
- 1000 üzleti levélminta.** Utánny. Jogi K.
ISBN: 963-85367-7-2 fűzött: 3226 Ft

F

- Faragó Tamás:** Tér és idő – család és történelem. Társadalomtörténeti tanulmányok, 1976-1992., Bibor K.
ISBN: 963-03-7987-4 fűzött: 1400 Ft
- Fazekas Valéria:** "Elindultam szép hazámból". Szerző.
ISBN: 963-550-717-8 fűzött: 1000 Ft
- Fehérmé Mérey Ildikó:** Se többet, se kevesebbet. Hungarofit: mérd magad: útmutató. 2. bőv. kiad. Útmutató K.
ISBN: 963-9001-42-2 fűzött: 1280 Ft
- Fielding, Helen:** Bridget Jones naplója. Európa.
ISBN: 963-07-6761-9 kötött: 1300 Ft
- Fischer Ferenc:** "Dél-Amerika poroszai". Németország és Chile katonai-tengerészeti kapcsolatai, 1885-1931. Hispánia.
ISBN: 963-85831-2-6 fűzött: 1100 Ft
- Foss, Michael:** Kelta mítoszok és legendák. Gold Book.
ISBN: 963-8248-74-9 fűzött: 1980 Ft
- Frank Éva – Békéssy Szilvia – Számadó László:** Középszkolába készülünk: felvételi feladatok 4., 6. és 8. osztályosoknak. Magyar nyelv és irodalom. Mágus.
ISBN: 963-8278-30-7 fűzött: 690 Ft

G

- Gárdonyi Géza:** Emlékezetes napok a magyar történelemből. Anno.
ISBN: 963-375-053-9 kötött: 625 Ft
- Gerencsér Rita:** Durkó Zsolt. Mágus. (Magyar zeneszerzők 9.)
ISBN: 963-8278-74-9 fűzött: 450 Ft
- Goorworm, Niels:** Tépés Amsterdam-ba. Kkeetoo.
ISBN: 963-03-9321-2 fűzött: 980 Ft
- Görgősláncok kézikönyve.** Műszaki Kvk.
ISBN: 963-16-3055-2 kötött: 4800 Ft
- Grimm, Jakob – Grimm, Wilhelm – Andersen, Hans Christian:** Legszebb Grimm mesék. Anno.
ISBN: 963-375-088-1 kötött: 1925 Ft
- Guenther, Herbert:** Tibeti buddhizmus. Farkas L. I..
ISBN: 963-7310-71-1 fűzött: 1400 Ft

H

- Hagymafélék.** Vörös-, fok-, póré-, téli sarjadék-, metélő- és salottahagyma. 2. jav. kiad., Mezőgazda. (Vállalkozó gazda)
ISBN: 963-9239-34-8 fűzött: 750 Ft
- Hatnyelvű üzleti kommunikáció [CD].** IM 2000.
2554 Ft
- Hatnyelvű üzleti kommunikáció.** IM 2000. (Vállalkozók könyvtára)
ISBN: 963-85242-3-5 fűzött: 2554 Ft
- Hegedűs László:** Média-didaktika. Eötvös J. Kvk..
ISBN: 963-9024-78-3 fűzött: 1027 Ft
- Heimann, Erich H.:** Konyhák felújítása és korszerűsítése. Cser K. (Csináld magad)
ISBN: 963-9003-69-7 fűzött: 1590 Ft
- Hevesi Zoltán:** Világok, nyíljatok! Bába. (Tisza hangja)
ISBN: 963-9144-58-4 fűzött: 690 Ft
- Hite, Shere:** Hite-riport: a nők szexuális életéről. Átfogó tanulmány a női szexualitásról. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-087-8 kötött: 2390 Ft
- Horváth János:** Gyulai Pál. Egyetemi előadás, 1927-1928. Argumentum.
ISBN: 963-446-048-8 fűzött: 1200 Ft
- Horváth József:** A "Nautica": a fiúmei M. Kir. Állami Tengerészeti Akadémia története. Ha-jós BT.
ISBN: 963-03-9236-4 fűzött: 1700 Ft
- Hulesch Ernő:** Tarkolövés. Dokumentumtípus Radnóti Miklósról. 4. átd. bőv. kiad., SZIF-Universitas.
ISBN: 963-03-8984-3 fűzött: 616 Ft

I

- Ichnád Sándor – Schiller István – Szende Tamásné Debreceni Zsuzsanna:** Technika 6. osztályosoknak. Műszaki Kvk.
ISBN: 963-16-2585-0 fűzött: 670 Ft
- Illyes Gyula:** Hetvenhét magyar népmese. 15. kiad. Móra.
ISBN: 963-11-7524-3 kötött: 1798 Ft
- Illyes Terézia:** Örökmeccses. Válogatott versek. Uránusz.
ISBN: 963-9086-82-7 fűzött: 1027 Ft
- Inotai László:** Egyszerűen Windows 98. Panem.
ISBN: 963-545-274-8 [hibás ISBN 963-545-207-1] fűzött: 990 Ft
ISBN: 963-8336-86-2 fűzött: 980 Ft

J

- Jakab Andrea:** 700 teszt nyelvvizsgáknak: német. Black & White.
ISBN: 963-9260-01-0 fűzött: 400 Ft
- James, P. D.:** Eredendő bűn. Európa.
ISBN: 963-07-6684-1 kötött: 1900 Ft
- Jaspers, Karl:** A filozófiai gondolkodás alapgyakorlatai. Farkas L. I..
ISBN: 963-7310-68-1 fűzött: 1400 Ft
- Jászai Emese:** Német-magyar képes szótár. Black & White.
ISBN: 963-9260-22-3 fűzött: 575 Ft
- Julesz Béla:** Dialógusok az észlelésről. Typotex. (Test és lélek sorozat)
ISBN: 963-9132-54-3 fűzött: 1800 Ft

K

- Kammer, J. Henry A. – Boschné Ablonczy Emőke:** Magyar-holland szótár. Akad. K.
ISBN: 963-05-7518-3 kötött: 8500 Ft
- Karlins, Dave:** CoreDRAW 8. könyvnyen is lehet. Panem.
ISBN: 963-545-204-7 fűzött: 2490 Ft
- Kast, Verena:** Kötés és oldás. Új lehetőségek gyász és válás után. Európa. (Mérleg)
ISBN: 963-07-6679-5 fűzött: 950 Ft
- Kedves állatmeséim.** [Gyöngyös], Palas Antikvárium, [2000].
ISBN: 963-9117-11-0 fűzött: 400 Ft
- Kendi Péter:** Kettős üzemű gázautók. Műszaki Kvk.

- ISBN: 963-16-3556-0 fűzött: 2490 Ft
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/1. Régi versek forrása. Személyenyek. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-302-4 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/2. Dalok könyve, 154. vers. "Paraszti naptár". Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-302-2 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/3. Személyenyek a Co csuan-ból. a Tavasz és Ősz krónikának Co mestertől való kommentárjaiból.
Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény. 2/4. Személyenyek a Mo-ce hadudományi fejezetéből. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-305-9 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/5. Személyenyek a történetíró feljegyzéseiből. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-306-7 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/6. Caj Jen: Panas. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-307-5 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/7. Háromszavas könyv. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-308-3 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/8. Na-lan Hszing-tő (1654-1685): Na-lan Hszing-tő verseiből. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-309-1 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- Kínai-magyar irodalmi gyűjtemény.** 2/9. Pu Song-ling (1640-1715): A Kü-lönös történetek novelláiból. Balassi. (Kínai-magyar könyvek)
ISBN: 963-506-310-5 fűzött: 2000 Ft 2/1-2/9.
- King, Stephen:** A setét torony. 4. köt. Varázsló és üveg.
ISBN: 963-07-6680-9 fűzött: 1800 Ft
- Kiss Sándor:** Foglalkozása Haver. Novellás kötet. Bíró.
ISBN: 963-8363-97-5 fűzött: 159 Ft
- Kóczy T. László – Tikl Domonkos:** Fuzzy rendszerek. [Egyetemi tankönyv]. Typotex.
ISBN: 963-9132-55-1 fűzött: 1990 Ft
- Koestler, Arthur:** Szellem a gépben. Európa.
ISBN: 963-07-6683-3 kötött: 2500 Ft
- Kolakowski, Leszek:** Újabb kis előadások nagy kérdésekről. Európa.
ISBN: 963-07-6681-7 kötött: 980 Ft
- Kolbenschlag, Madonna:** Búcsúcsók Csepkerózsikának. Csonkoni. (Artemisz könyvek)
ISBN: 963-260-142-4 fűzött: 980 Ft
- Kölcsey Ferenc álmos évei.** Kölcsey Társ. (Kölcsey Társaság társasági füzetek 11.)
ISBN: 963-85145-9-0 fűzött: 600 Ft
- Kopa János:** Magyar vadászati szó- és szokásgyűjtemény. Mezőgazda.
ISBN: 963-9239-25-9 kötött: 980 Ft
- Koppány Tibor:** A középkori Magyarország kastélyai. Akad. K. (Művészeti történeti füzetek 26.)
ISBN: 963-05-7694-5 fűzött: 2300 Ft
- Kósa Csaba:** Arany szavak. Táncsics Mihály, Jókai Mór, Vasvári Pál. Viza. (Nagy magyar újságírók 2.)
ISBN: 963-03-8948-7 fűzött: 1120 Ft
- Kósa Csaba:** Tizenhárom perc. Mansfeld Péter élete és halála. 2. kiad., Szerző.

- ISBN: 963-640-155-1 fűzött: 784 Ft
- Kőszeg Ferenc:** Lehetőségek kényszerre. Publicisztikai írások, cikkek. Új Mandátum.
ISBN: 963-9158-67-4 fűzött: 2000 Ft
- Köthe, Rainer:** Titokzatos jelenségek és a tudomány. Tessloff és Babilon. (Mi micsoda 39.)
ISBN: 963-9182-29-X kötött: 1650 Ft
- Kovács István:** Nagy üzleti illemtudás. IM 2000. (Vállalkozók könyvtára)
ISBN: 963-85242-4-3 fűzött: 4032 Ft CD melléklettel
- Kovács Magda:** Titokzatos tücsökgzene. Méry Ratio.
ISBN: 80-88837-22-7 kötött: 1490 Ft
- Kovács Zsolt:** Teknősök a lakásban és a kertben. Gazda.
ISBN: 963-7445-29-3 fűzött: 1490 Ft
- Követelések behajtása.** Unió.
ISBN: 963-388-274-5 fűzött: 3584 Ft
- Kozenkay Jenő:** Aerocaritas életre-halálra. Eurocaritas.
ISBN: 963-03-9420-0 fűzött: 990 Ft
- Kundera, Milan:** Az élet máshol van. Európa.
ISBN: 963-07-6685-X kötött: 1400 Ft

L

- Lamb, Charles – Lamb, Mary:** Hamlet and other tales from Shakespeare. Noran. (Kentaur könyvek 19.)
ISBN: 963-9048-12-7 fűzött: 1200 Ft
- Lázár Erzsébet:** Általános forgalmi adóról szóló törvény és magyarázata. Unió. (Törvények a gyakorlatban / törvény magyarázat)
ISBN: 963-388-284-2 fűzött: 4032 Ft
- Lázár István:** Szent Gellért. Ösmagyar regény. Örökség Kvműhely.
ISBN: 963-03-9172-4 fűzött: 1667 Ft
- Lengyel Klára:** Az igenevek helye a szófaji rendszerben. Akad. K. (Nyelvtudományi értekezések 146. sz.)
ISBN: 963-05-7689-9 fűzött: 999 Ft
- Leopardi, Giacomo:** Gondolatok. Két-nyelvű kiad. Eötvös J. Kvk., (Eötvös klasszikusok 36.)
ISBN: 963-9024-82-1 fűzött: 784 Ft
- Lucifero, Armando:** Petőfi Sándor Szibériában. Kétnyelvű kiad. Budapest, Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 33.)
ISBN: 963-9024-71-6 fűzött: 1101 Ft
- Lükő István:** Környezet-társadalom-szakképzés. A tanoncoktatástól a képzetudományig. Műszaki Kvk.
ISBN: 963-16-3057-9 fűzött: 2490 Ft

M

- MacLaine, Shirley:** Találd meg önmagad. Ahhoz, hogy a gyümölcsöt leszüreteld, föl kell kapaszkodnod az ágra: [találkozás belső lényeddel]. Édesvíz. (New Age)
ISBN: 963-528-433-0 fűzött: 1390 Ft
- Madách Imre:** Az ember tragédiája. Akkord. (Talentum diákkönyvtár)
ISBN: 963-645-056-0 fűzött: 398 Ft
- Magyarics Péter:** Gyakorlati angol nyelvtan. 4. kiad. Akkord – Panem.
ISBN: 963-7803-18-1 fűzött: 1190 Ft
- Magyar közigazgatási jog.** Különös rész Európai Uniók kitekintéssel. Osiris. (Osiris tankönyvek)
ISBN: 963-379-716-0 kötött: 2910 Ft
- Magyar, német, angol, francia szó- és kifejezéstár.** Black & White.
ISBN: 963-9125-69-5 fűzött: 525 Ft
- Magyarország történeti helynévntára.** 12/1. Zemplén megye, 1773-1808. 1998.
ISBN: 963-215-202-6 fűzött: 3500 Ft a 2. kötettel együtt
- Magyarország történeti helynévntára** [12/2]. Zala megye, 1773-1808.
ISBN: 963-215-203-4 fűzött: 3500 Ft a 1.

www.konyvkereso.hu

Rendeljen könyvet az interneten!

Magyarország legnagyobb könyvkereskedelmi adatbázisán keresztül, közel 59 000 műből válogathat.

Most vegye fel a bookmarkjait közél!

kötettel együtt
Magyar Zoltán: Szent István a néphagyományban. Osiris. (Osiris-Századvég könyvtár)
 ISBN: 963-379-767-5 fűzött: 1480 Ft

Markó Béla: Feljegyzés egy boldog körtefáról. Pont. (Conflux) Marschalkó Zsolt: Vándor az óceánál. Alma Graf. Stúdió és K. – Humanitas.
 ISBN: 963-03-9487-1 fűzött: 990 Ft

Marsh, Evelyn: Az ártatlanság. Buda-könyvek – Anuket.
 ISBN: 963-8296-50-X fűzött: 629 Ft

Mendes, Valerie: Angol kezdőknek. [1.] Első szótár. Anno.
 ISBN: 963-9199-74-5 fűzött: 575 Ft

Mendes, Valerie: Angol kezdőknek. [2.] Idő, időjárás, évszakok. Anno.
 ISBN: 963-9199-76-1 fűzött: 575 Ft

Mendes, Valerie: Angol kezdőknek. [3.] Számok, színek és formák. Anno. .
 ISBN: 963-9199-87-7 fűzött: 575 Ft

Mendes, Valerie: Angol kezdőknek. [4.] Az első száz ige. Anno.
 ISBN: 963-9199-86-9 fűzött: 575 Ft

Messner, Janko: Dalok. Masszi K. (Ikerkönyvek / magyar – bolgár páros könyv 2.)
 ISBN: 963-86015-4-X fűzött: 620 Ft

Mihály Ottó: Az emberi minőség esélyei. Pedagógiai tanulmányok. OKKER – Iskolafejlesztési Alapítvány, 1999.
 ISBN: 963-9228-02-8 fűzött: 2500 Ft

Minőségbiztosítás a pedagógiai programban: hogyan? Munkanapló a pedagógiai program módosításához különös tekintettel a minőségbiztosítással összefüggő feladatokra. OKKER. (Okker minőségbiztosítás)
 ISBN: 963-9228-06-0 fűzött: 980 Ft

Miskolczy Ambrus: "A Führer olvas". Tallózás Hitler könyvtárában. Napvilág. (Politikortörténeti füzetek 15.)
 ISBN: 963-9082-54-6 fűzött: 1150 Ft

Mitológia és humanitás. Tanulmányok Kerényi Károly 100. születésnapjára. Osiris. (Osiris könyvtár)
 ISBN: 963-379-730-6 fűzött: 1480 Ft

Molnár György: Széltől fújít levelek. Bába. (Tisza hangja 44.)
 ISBN: 963-9144-57-6 fűzött: 807 Ft

Molnár V. József: Vázlat a természetes modellezéshez. Örökség Kvműhely.
 ISBN: 963-03-7759-4 fűzött: 1667 Ft

Morgan, Marlo: Vidd híret az Örökkévalónak. M. Kvkklub.
 ISBN: 963-547-072-X kötött: 1390 Ft

Móricz Zsigmond: Rokonok. Európa. (Európa diákkönyvtár)
 ISBN: 963-07-6219-6 fűzött: 550 Ft

Nagy Imre: Lovas vadászatok. Falka-vadászat, falkaszat, vadászlovaglás. Lapu BT.
 ISBN: 963-8547-5-0 fűzött: 980 Ft

N

Nagy magvú zöldségtlélek. Zöldborsó, zöldbab és csemegekukorica. 2. jav. kiad., Mezőgazda. (Vállalkozó gazda)
 ISBN: 963-9121-98-3 fűzött: 750 Ft

Nagy üzleti illemkódex [CD]. IM 2000. 2554 Ft

IV. Országos Közgazdasági Napok. Rendezvényssorozat: 1999. május-július: Európa és a magyar közgazdaság. Közgazd. és Jogi Kvk..
 ISBN: 963-224-376-5 fűzött: 2800 Ft

Német – magyar üzleti levélminták [Elektronikus dok.]. Szöveg. Jogi K. 3226 Ft

Német – magyar üzleti levélminták. Jogi K.
 ISBN: 963-85367-9-9 fűzött: 3226 Ft

Niczkó Géza: Héthúros gitár. Szerző.
 ISBN: 963-640-082-2 fűzött: 700 Ft

Ni Hua-Ching: Belső alkímia. A halhatatlansághoz vezető természetes út. LunarimpeX. (Mesterek, életek, tanítások 4.)
 ISBN: 963-9219-03-7 fűzött: 1350 Ft

Novák László: Kerámia Nagykörösről. Arany J. Múz. (Az Arany János Múzeum kiállítási monográfiái 3.)
 ISBN: 963-7134-25-5 kötött: 2133 Ft

O

Olasz József: Halálos ölelés.... Gyilkosságoktól a biztosítási csalásig. Bába. (Tisza hangja 48.)
 ISBN: 963-9144-59-2 fűzött: 807 Ft

Ottlik Károly: Protokollkódex. Dinasztia.
 ISBN: 963-657-276-3 kötött: 3490 Ft

P

Pagnol, Marcel: Dombok vize. 1. Jean de Florette. Környezet és Fejlődés K.
 ISBN: 963-7179-05-1 fűzött:

Pagnol, Marcel: Dombok vize. 1. Mannon, a források lánya. Környezet és Fejlődés K.
 ISBN: 963-7179-06-X fűzött:

Palásti Andrea: Az esküvő. [Menyasszonyok és vőlegények kézikönyve]. Á & F K..
 ISBN: 963-03-8990-8 kötött: 3300 Ft

Pálfalvi Józsefné: Matematika didaktikusán. Typotex.
 ISBN: 963-9132-52-7 fűzött:

Pályi Gyula: Utónévkönyv. Milyen nevet válasszunk?. Aranyhal.
 ISBN: 963-9196-46-0 kötött: 1490 Ft

Patthy Anna: Arcok a múltból. Igaz történetek. Oskar.
 ISBN: 963-8122-37-4 fűzött: 990 Ft

Paungger, Johanna – Poppe, Thomas: Gyógyító Hold. A holdfázisok hasznosítása: egészségmegőrzés és gyógyítás a természet és a Hold ritmusával összhangban. M. Kvkklub.
 ISBN: 963-547-096-7 kötött: 1550 Ft

Perlai Rezsóné: Matematikai játékok óvodáskorban. OKKER.
 ISBN: 963-9228-03-6 fűzött: 1270 Ft

Pezichológus. Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak: felsőoktatási tankönyv. Trezor.
 ISBN: 963-9088-38-2 fűzött: 1200 Ft

R

Rendszerváltás és kommunikáció. Az Erasmus Közéleti Kommunikációs Intézet 1999. március 25–26-án, Balatonföldváron rendezett konferenciájának tanulmányai. Osiris – Erasmus Közéleti Kommunikációs Int., (Erasmus könyvek)
 fűzött: 1480 Ft

Rimócziné Hamar Márta: Horatius, Vergilius és Maecenas. Barátság és hűség Augustus Rómájában. Akad. K. (Apollo könyvtár 20.)
 ISBN: 963-05-7695-3 fűzött: 1200 Ft

S

Safarevičius, I.R.: Algebra. az algebra alapfogalmai: [Egyetemi tankönyv]. Typotex.
 ISBN: 963-9132-53-5 fűzött: 1990 Ft

Sagan, Françoise: Szereti Ön Brahmsot?. Fiesta – Saxum. (Szélszövevények)
 ISBN: 963-8133-94-5 963-9084-71-9 kötött: 1200 Ft

Sallai Éva – Szekszárdi Júlia – Jakab György: Társadalomismeret. 1. Emberi kapcsolatok. AKG K., (Ember és társadalom)
 ISBN: 963-91-90-11-X fűzött: 960 Ft

Sasson, Jean: Királyi sivatag. [Újabb fejezetek Szultána hercegnő életéből]. Gabo.
 ISBN: 963-9237-05-1 fűzött: 990 Ft

Scutts, Jerry: A Messerschmitt Bf 109-es története. Hajja. (20. századi hadtörténet)
 ISBN: 963-9037-82-6 kötött: 1990 Ft

Shakespeare, William: Romeo és Júlia. Akkord. (Talentum diákkönyvtár)
 ISBN: 963-645-057-9 fűzött: 398 Ft

Sheldon, Sidney: Semmi sem tart örökké. 2. kiad., I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek)
 ISBN: 963-635-169-4 fűzött: 898 Ft

Slaughter, Frank G.: A frontbesz. [Az elsőtűtési lánya]. K.u.K. K. (Orvosregények)
 ISBN: 963-9173-41-X fűzött: 950 Ft

Smith, Wilbur: A sólyom röpte. Delej.
 ISBN: 963-9124-22-2 fűzött: 1298 Ft

Solti Gábor: Talajjavítás és tápanyagutánpótlás az öko-gazdálkodásban.

Mezőgazda. (Biogazda kiskönyvtár)
 ISBN: 963-9239-43-7 kötött: 1300 Ft

SZ

Szabó Iván: Töprengések pentatonban. Beszéddek, cikkek, interjúk, szemelvények, 1989–99. M. Hiv. Közlönyk..
 ISBN: 963-9221-04-X fűzött: 2800 Ft

Szarvasmarha, juh, ló. (1.) 2. kiad., ISBN: 963-9239-46-1 kötött: 4900 Ft

Szepes Mária: Pöttyös Panni. Édesvíz.
 ISBN: 963-528-420-9 kötött: 1290 Ft

Szigethy Jenő: Egy vadászelet megszépítő meszsége. Nimród Alapítvány – Nimród Vadászujság [Szerk.] – DNM K.
 ISBN: 963-9027-32-4 kötött: 1950 Ft

Színházi antológia. XX. század. Balassi. (Gondolatok a színházról 1.)
 ISBN: 963-506-313-X fűzött: 1600 Ft

Szlovák turista szótár. Anno.
 ISBN: 963-9066-35-4 fűzött: 150 Ft

T

Tammsaare, Anton Hansen: Juudit. Balogh. (Minoritátes mundi)
 ISBN: 963-9017-71-X fűzött: 1300 Ft

Tanenbaum, Andrew S. – Woodhull, Albert S.: Operációs rendszerek. Panem. (London). Prentice-Hall.
 ISBN: 963-545-189-X kötött: 4200 Ft CD melléklettel

Tanuljunk külföldön. (2000–2001) , PolgART. [New York, N.Y.], UNESCO.
 ISBN: 963-86014-2-6 fűzött: 2500 Ft

Téli ételek. M. Kvkklub. (Évszakok könyvéje)
 ISBN: 963-547-028-2 fűzött: 1990 Ft

Tibor Ágnes – Gruber Cecília: Kamasznak lenni.... Önismereti és önmenedzselési kézikönyv., Műszaki Kvk. (Ki vagyok én? 1.)
 ISBN: 963-16-2539-7 fűzött: 1200 Ft

Tipoldi Özséb: Világtörténelmi helyek zsebszótára. Repr. kiad. Anno.
 ISBN: 963-375-083-0 kötött: 1375 Ft

Török Sophie: "most én vagyok hang helyetted...". Török Sophie Babits Mihályról. Palatinus.
 ISBN: 963-9259-01-2 fűzött: 1200 Ft

Tóth László Tibor: Ellenprogram. Részletek egy taxisorfőr naplójából. Bába. (Tisza hangja 49.)
 ISBN: 963-9144-62-2 fűzött: 300 Ft

Tóth László Tibor: Nevető város. Sci-fi regény. Bába. (Tisza hangja 43.)
 ISBN: 963-9144-52-5 fűzött: 395 Ft

Turós Emil: Zöldsegtlélek, saláták, gyümölcsételek. Black & White. (Turós Emil-sorozat)
 ISBN: 963-9125-91-1 fűzött: 450 Ft

U

Urbanisztika 2000. Akadémiai Kiadó Rt.
 ISBN: 963-05-7685-6 kötött: 3136 Ft

Utasi Ágnes: Középosztály kapcsolatok. Új Mandátum.
 ISBN: 963-9158-65-8 fűzött: 1380 Ft

V

Váncsa István: A szállodai minibár földéítésének fontosságáról. Informatikai napló – Alberichről Varunáig. IDG Magyarorszá. (Computerworld-Számítástechnika könyvek)
 ISBN: 963-03-9615-7 fűzött: 1999 Ft

Van és legyen a jogban. Tanulmányok Peschka Vilmos 70. születésnapjára. Közgazd. és Jogi Kvk. (Jog és jogtudomány / az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetének sorozata 16.)
 ISBN: 963-224-480-X fűzött: 3584 Ft

Verga, Giovanni – Boito, Camillo: A lagunákon. [Oktatási segédanyag]. Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 30.)
 ISBN: 963-9024-81-3 fűzött: 1101 Ft

Verő Ivánné: A pénzkezelés rendje, 2000. Házipénztár. cash flow kimutatás. 4. átdolg. kiad. Unió.
 ISBN: 963-388-283-4 fűzött: 3248 Ft

Vigny, Alfred de: A farkas halála. [Válogatott költemények]. Kétnyelvű kiad.

Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 24.)
 ISBN: 963-9024-67-8 fűzött: 1008 Ft

W

Wangerin, Walter: Könyv Istenről. A Biblia regénye. Esély Mozaik. (Kincsestár / a XXI. század sorozata)
 ISBN: 963-9153-24-9 kötött: 3990 Ft

Wolf, Naomi: A szépség kultusza. Csokonai. (Artemisz könyvek)
 ISBN: 963-260-143-2 fűzött: 980 Ft

Woodiwiss, Kathleen E.: Szirmokat sodor a víz. M. Kvkklub.
 ISBN: 963-547-074-6 kötött: 1650 Ft

Woolf, Virginia: Egy jó házból való angol úrilány. Csokonai. (Artemisz könyvek)
 ISBN: 963-260-144-0 fűzött: 980 Ft

Y

Yerushalmi, Yosef Hayim: Záchor. Zsidó történelem és zsidó emlékezet. Osiris – ORZSE (Osiris könyvtár.)
 ISBN: 963-379-734-9 fűzött: 1280 Ft

Z

Zelazny, Roger: Avalon ágyúí. Szukits.
 ISBN: 963-9151-64-5 fűzött: 990 Ft

ZS

Zsinkó Erzsébet – Tóth László: Ékszer-matematika. Általános iskola 5. osztály. Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-0079-7 fűzött: 925 Ft

Zsinkó Erzsébet – Tóth László: Ékszer-matematika: munkafüzet. Általános iskola 5. osztály. Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-0078-9 fűzött: 540 Ft

Zsinkó Erzsébet – Vig Marianna, P.: Ékszer-matematika: feladatgyűjtemény 5.. Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-0279-X fűzött: 552 Ft

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhazsnú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

Helyesbítés

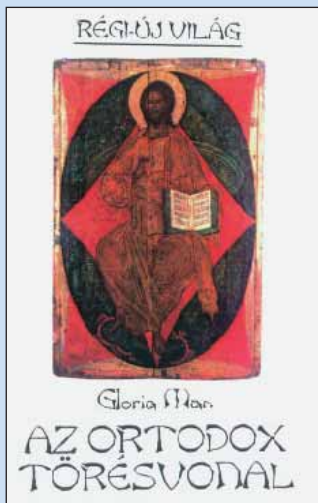
A Szabó Istvánnal készült, s lapunk IV. évfolyamának 2. számában közölt interjúban súlyos hibával jelent meg (jóllehet majdnem mindannyian régóta jól ismerjük) a kolumbiai író neve; amit helyesen így írunk tehát: García Márquez. S legközelebb (mivel már megjegyeztük) írjuk hibátlanul a kiváló filmszínész nevét is, így: Ralph Fiennes. Olvasóinktól, az interjúalanytól és munkatársunktól elnézést kér a bosszantó és nevetséges hibáért

az olvasószervező

A HÁTTÉR Kiadó újdonsága

Gloria Man: AZ ORTODOX TÖRÉSVONAL

Ugyanazt az Istent tiszteljük, és csak alig másként. Az ősforrások közösek, a Tan lényege úgyszintén. És mégis, ha a képzeletbeli törésvonalat átlépjük, a keleti kereszténység országaiban tökéletesen más világot találunk, és távolról sem pusztán a vallási szertartások külsőségei terén. Vajon a bizánci ortodoxia, a rejtélyes bizánci gondolkodásmód kizárólag a vallási dogmák nemely eltéréséből származik, vagy éppen fordítva: egy sajátos társadalmi lét, a „keleti” gondolkodás- és életstruktúra formálta a saját arculatára a dogmákat?

A kérdés sok évszázados, és a válasz sem lehet megfélebbíthetetlen. Ám ha az ortodoxia és a hozzá tartozó államilakulatok máig ívelő történetét vesszük górcső alá, találhatunk néhány támpontot. A cári, majd bolsevista Oroszország, a sztálini birodalom, a Balkán, vagy a közelmúlt Romániája, a véres háborúkban saját magát szétszaggató Jugoszlávia fájdalmas és elborzasztó képei mintha mind-mind egy ősi tükörből vetülnének vissza. Abból a tükörből, amelyből egyszerre ájtatos és gonosz grimasszal a régi Bizánc tekintete mered ránk...

Ára: kb. 800 Ft

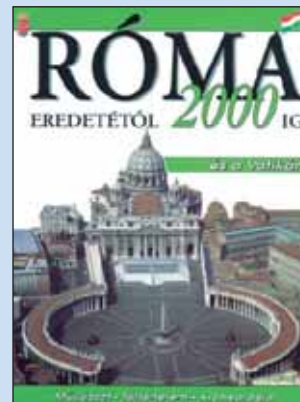
A könyvek megrendelhetők közvetlenül a kiadónál is.

Címünk: 1134 Bp., Váci út 19.

Postacím: 1525 Bp., Pf. 97.

Telefon/fax: 320-8230, 329-7293

A Librotrade Kft. ajánlja

FARKAS ZSUZSANNA ANGOL NYELV AZ IDEGENFORGALOMBAN, A VENDÉGLÁTÁSÁBAN, A SZÁLLODAIPARBAN 1985 Ft

LENGYEL ATTILA LEARN TO PLAY – PLAY TO LEARN 2402 Ft (NYELVI JÁTÉKOK – NEM CSAK ANGOLUL TANULÓKNAK)

LŐRINCZ ZSOLT NÉMET NYELV AZ IDEGENFORGALOMBAN, A VENDÉGLÁTÁSBAN, A SZÁLLODAIPARBAN 3200 Ft

LŐRINCZ ZSOLT SPANYOL–MAGYAR, MAGYAR–SPANYOL TEMATIKUS SZÓTÁR 1590 Ft

RÓMA EREDETÉTŐL 2000-IG 1898 Ft

VLADIMIR NABOKOV LOLITA 2079 Ft

KEN KESEY ONE FLEW OVER THE COCKOO'S NEST 1910 Ft

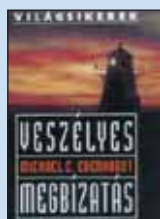
SYLVIA PLATH THE BELL JAR 1979 Ft

TOLKIEN LORD OF THE RINGS 5946 Ft

A könyvek megvásárolhatók ill. megrendelhetők:

Librotrade Könyvrészleg
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 258-1463, fax: 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu

A General Press Kiadó ajánlata

Michael C. Eberhardt:
VESZÉLYES MEGBIZATÁS

Chad Curtist, a sikeres sportolót gyilkossággal gyanúsítják. A bűntény körülményei azonban rendkívül furcsák.

Ára: 999 Ft

Lisa Jackson: MINDHALÁLIG

Miközben folyik a nyomozás, s a rendőrség keresi a kapcsolatot a két tüzeset között, sorra tárulnak fel a szereplők féltve őrzött titkai, múltbéli bűnei, tragikus vétkei.

Ára: 999 Ft

Csepelyi Magda: MOBBING

Munkahelyi pszichoterror a grafológia tükrében
Megjelenik március végén. Ára: kb. 1500 Ft

Ajánljuk mindazoknak, akik munkavállalóként szeretnék érteni a körülöttük zajló eseményeket, és azoknak a cégeknek, akik gazdaságosabbá, nyereségesebbé kívánják tenni vállalkozásukat.

Esztergályos–Kriston–Ruzsonyi–Wierld:
FITYFIRITY

Megjelenik március végén. Ára: kb. 1980 Ft

Mozgásos játékgyűjtemény, óvodásoknak és kisiskolásoknak. A játékötleket Esztergályos Erzsébet versei ihlették, a könyvet Wierld Zsuzsa rajzai színesítik.

A könyvek megrendelhetők a kiadótól is:
General Press Kiadó 1138 Bp., Népfürdő u. 15/d.
T.: 350-6340, 359-1241, F.: 359-2026

